

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 2 2017

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 2 juni 2017

Årgång 83

ISSN 0015-4431

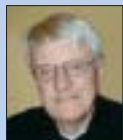
Förbundets Høge Beskyddare:

AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF

Rikshedersordförande:

Jens Nykvist

MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 070-530 01 77

Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost: paul.assar@gmail.com

Tel 0455-48218

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Anne-Louise Fröding, 054-86 06 83, 070-522 14 73

Epost: a-l.froding@live.se

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

Vordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 0735-637 492.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 070-774 31 83

lennart.bresell@telia.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Rikssårsmötet	4-6
Till havs med ubåt	7

Minröjning i Öresund	8
Gladan och Falken	9-11

Facebook och flottan	12-13
Ektimmer och linjeskepp	14-16

Finland igår och idag	17
Nya böcker	20-22
Skeppsgossehistoria del 2	24-27

Stridsbåt 90	31
Marin övning och försvarsmaktsövning	32-34
Korsord	35
Vad en gammal bild berättar	36
Marinens Musikkår del 7	38-40

Omslagsbild:

På väg till kransnedläggningen i Laboe. Anförda av en tysk marinofficer syns bärande kransen Lars-Erik Uhle-gård och Jan Eric Knutas från värdforeningen och förbundsordförande Johan Forslund med sin tyske kollega Karl Heid.

Foto Olle Melin

Nummer 3 2017 utkommer i sept. Manusstopp den 15 aug.

Inget transportmedel har större lastkapacitet än fartyg.

Enligt min uppfattning finns inget transportmedel, som har större lastkapacitet än fartyg. Två tredjedelar av jordens yta täcks av vatten och haven och floderna är därför de främsta transporthälsarna. Huvuddelen av alla transporter mellan kontinenter går på köl och ju mindre landgräns ett land har, desto större blir beroendet av sjötransporter.

Storbritannien är en önation och därför i mycket hög grad beroende av sjövägarna för sin försörjning. Under Andra Världskriget (VK2) försökte axelmakterna utnyttja detta faktum med ett totalt ubåtskrig i Atlanten och de nära havsområdena för att skärma av Storbritannien från en försörjning över havet. De tyska och italienska ubåtarna anföll alla fartyg, som tycktes destinerade till brittiska hamnar. Syftet med ubåtskrigsföringen var att svälta ut England och därmed tvinga landet till underkastelse.

England förlorade ett stort antal jagare under evakueringen från Dunkerque, vilket innebar, att tillgången på fartyg, lämpade för sjöfartsskydd, var begränsad under de första åren av kriget. De tyska ubåtarna var därför inledningsvis framgångsrika och sänkte stora mängder tonnage, som var avsett för Englands försörjning.

Genom det så kallade Lend-Lease-avtalet med USA fick England överta ett femtiotal äldre jagare, som kunde utnyttjas för ubåtsjakt och konvojering. Avtalet innebar, att USA fick arrendera flott- och flygbaser i engelska besittningar på andra sidan Atlanten under 99 år. Med teknik- och taktikutveckling, bland annat radar och hydrofon samt konvojering, lyckades England vända motgångarna i slaget om Atlanten till framgång och den tyska ubåtskrigsföringen lyckades inte svälta ut Storbritannien.

Vid krigets inledning hösten 1939 disponerade Tyskland ett femtiotal ubåtar dugliga för atlantuppträdande. Under kriget producerade Tyskland ett tusental ubåtar och de allierade sänkte 782 av dessa. I England förstod man vikten av att hålla sjövägarna öppna för landets försörjning och gjorde därför stora uppoffringar för att vidmakthålla en flotta, som var mäktigt denna uppgift.

Vårt avlånga land är geografiskt och handelsmässigt att likna vid en ö. Längs vår långa kust bor en överväldigande majoritet av befolkningen i städer och kommuner vid havet (hamnstäder) eller omedelbart innanför kustlinjen. Mer än 90 % av den svenska importen och exporten går på köl till och från våra hamnstäder. Tack vare ett väl utbyggt isbrytarsystem kan, även under svåra isvintrar, våra nordligaste hamnar hållas öppna. Bara ungefär en tiondel av innevånarna i Sverige bor norr om Dalälven och en stor del av landgränsen mot Norge och Finland går genom svårtillgängliga bergstrakter med ett, under en stor del av året, ogynnsamt klimat. Mycket av resandet till andra delar av Europa genomförs på fartyg. Det är därför befogat att i många stycken likna Sverige vid en ö. Landet blir därmed starkt beroende av en fungerande sjötrafik för sin försörjning.

Den svenska flottans skapare är Gustav Wasa, som tidigt insåg behovet av en stark sjömakthållare för att hålla sjövägar och hamnar öppna för landets försörjning. År 1522 införskaffades tio örlogsfartyg i Tyskland, som kunde användas för att häva den danska blockaden av Stockholm och därmed öppna för ett återtagande av huvudstaden året därpå och befrielse från den danska ockupationen. Under Gustav Wasas tid som kung ökade antalet fartyg i flottan från de tio inköpta till 68.

Det, som var uppenbart för Gustav Wasa och för den engelska regeringen under VK2, borde vara lika uppenbart för dagens beslutsfattare. Ett land, som är beroende av sjövägarna för sin försörjning, måste också kunna hålla dem och hamnarna öppna. För de uppgifterna behövs en flotta, som är dimensionerad och utrustad för dessa!

Johan Örnlund

Riksårsmötet 2017

Riksårsmötet 2017 arrangerades av Göteborgsföreningen och var förlagt ombord på färjan Ste-na Scandinavia på resa t.o.r. Göteborg – Kiel. Cirka 150 medlemmar med respektive hade mött upp och de fick bl.a. delta i minnesceremonin i Laboe. Vissa tog chansen till en tur till Lübeck och stadens möjligheter. Därutöver genomfördes förbundsstyrelsemöte, lokalföreningskonferens, riksårsmöte med sedvanliga frågor, utdelning av förtjänsttecken, förbrödringsmåltid, bankett m.m. Flottans Mäns sångkör från Göteborg underhöll vid några tillfällen och medverkade vid ceremonin i Laboe. Undertecknad vill på detta sätt framföra alla deltagares tack för ett väl genomfört riksårsmöte.

Foto Olle och Ulla Melin

Lokalföreningskonferensen

Som brukligt är, inleddes riksårsmötet med en lokalföreningskonferens, där ombuden från lokalföreningarna hade möjlighet att informera om sin verksamhet men även diskutera frågor, som skulle tas upp på efterföljande riksårsmöte. Etta temana för dagen var medlemsvård och rekrytering och detta med hänsyn till det krympande medlemsantalet.

Antalet nya medlemmar är fler, än de som avlider och trots detta minskar medlemsantalet. Är det något fel på program m.m., eller vad beror tappet på. För riksförbundet är detta på sikt en överlevnadsfråga. Förslag till förbättrad rekrytering hade insänts från de fyra regionerna.

En annan fråga, som var aktuell, är Försvarmaktens stöd till militära kamratföreningar. Fortsatta uppvaktningar hos Försvarmakten kommer att äga rum. En lista hade tagits fram, visande de förband, som ska fungera som värdförband för Flottans Mäns lokalföreningar.

I övrigt kan dock konstateras, att det råder en hög aktivitet ute bland lokalföreningarna, vilket klart framgick av redogörelserna.

Förbrödringsmiddag

Första kvällen genomfördes traditionellt en förbrödringsmiddag, som inleddes med, att fartygschefen Jan Sjöström hälsade välkommen ombord.

Flottans Mäns sångkör från Göteborg stod för en pigg underhållning och i övrigt var det för de flesta kära återseenden.

Presidiet vid konferensen från vänster kanslichefen Lennart Bresell, sekreteraren Bo Schagerberg och förbundsordförande Johan Forslund

Riksårsmötet

Riksårsmötet inleddes traditionellt med en parentation över de medlemmar, som avlidit under året.

Därefter följde ett antal punkter av formell karaktär som verksamhetsberättelse, ekonomirapport och revisionsrapport.

Ett antal ärenden utöver "rutin" fanns att redovisa. Således har en arbetsgrupp under Örjan Sterner utarbetat ett nytt förslag till Flagg- och heders, vilket antogs av mötet.

Vidare diskuterades ämnet från lokalföreningskonferensen om medlemsvård.

Man beslöt också att reducera antalet styrelsemedlemmar till fyra utöver förbundsordföranden, vilket kommer att få konsekvensändringar på stadgarna. Slutligt beslut tas vid riksårsmötet 2018. Till styrelsen adjungeras enligt förslaget sekreterare tillika informatör och kanslichef.

Från region syd hade inkommit en motion, som föreslog namn på flottans nya ubåtar. Förbundsstyrelsen tillstyrkte förslaget och ska uppvakta berörda myndigheter i ärendet.

Förslaget till nya namn är Svärdfisken och Tumlarren, vilka namn fanns på de två först levererade ubåtar från Kockums i Malmö 2014.

I vimlet syntes bl.a. Arne Askeröth Karlskrona

Medaljörer m.fl.

I samband med riksårsmötet tilldelades välförtjänta medlemmar utmärkelsetecken i form av ankarmedaljer i guld och silver. Tre guldmedaljörer och sex silvermedaljörer fanns närvarande och mottog utmärkelsen ur förbundsordförande Johan Forslunds hand. Mottagarna framgår av bilder.

Utöver dessa belönades följande, vilka kommer att få sina utmärkelser vid lämpligt tillfälle i hemmaföreningen.

Guld: Bengt Karlsson Haninge, Fredrik Scholander Stockholm och Anders Rick Ängelholm.

Silver: Bror Wahlberg Haninge, Börje Bäckman Västerås, Bill Ivarsson Karlstad-Värmland, Erik Rhöse Karlstad-Värmland, Filip Gille Karlstad-Värmland, Kurt Gustafsson Karlstad-Värmland, Stig Friberg Karlstad-Värmland, Gert Andersson Nynäshamn, Mikael Salminen Nynäshamn, Börje Svaleklev Nynäshamn, Per-Erik Tibblin Stockholm, Jonny Svenning Trelleborg, Lanny Göransson Trelleborg, Veikko Bern Trelleborg och Magnus Fransson Ängelholm

Förbundsordföranden överlämnade en minnesgåva avgående styrelseledamöterna Rolf Pärnhem Karlshamn och Örjan Sterner Stockholm och framförde ett stort tack för fina insatser i förbundsstyrelsen.

Marine-Ehrenmal

Marine-Ehrenmal ligger i Laboe vid Kielfjordens mynning. Minnesmärket uppfördes mellan 1927 och 1936 för att ursprungligen hedra tyska sjömän, som stupade under första världskriget. Sedan 1996 påminner anläggningen om samtliga sjömän från alla nationer, som lämnade sina liv på världshaven. Idag är Marine-Ehrenmal ett internationellt fredsmonument och museum.

Monumentets 85 meter höga torn är ett välkänt landmärke och ett exempel på expressionistisk arkitektur i Tyskland.

Jan Eric Knutas

Ankarmedalj i guld tilldelades från vänster Maud Biärsjö Stockholm, Claes-Göran Lindström Ängelholm och Arne Askeröth Karlskrona

Förbundsordföranden delar ut Ankarmedalj i silver till från höger Birgitta Nordenbris Stockholm, Göran Olsson Karlstad-Värmland och Sonny Spurr Trelleborg

Ytterligare mottagare av Ankarmedalj i silver. Från vänster Jan Eric Knutas Göteborg, Boris Lundqvist Göteborg, Hans Nilsson Göteborg och Sonny Spurr

Förbundsordförande Johan Forslund avtackar avgående styrelseledamöterna Rolf Pärnhem Karlshamn och Örjan Sterner Stockholm.
Foto Sewe Lindberg

Ubåten i Laboe

U 995 är beteckningen på en tysk ubåt av typ VIIC/41, tillhörande Kriegsmarine under andra världskriget. Den togs i bruk 16 september 1943 och var i aktiv tjänst från och med 1 juni 1944. Fram till krigsslutet var ubåten baserad i Norge.

Efter kriget hamnade den i norska flottans ägo i oktober 1948, och var återigen i tjänst mellan 1952 och 1965. Efter det såldes den till Tyskland för en symbolisk summa på 1 D-mark. Sedan oktober 1971 är U-995 ett museiskepp intill Laboes marina minnesmärke i Laboe strax norr om Kiel.

U-995 är den enda ubåten av sin typ som finns kvar idag.

Dagen till ära fanns både tyska och svenska flaggorna hissade

Flottans Mäns Karlskrona vänförening i Penemünde representerades av ordförande Wolfgang Telle till höger och vice ordförande Roland Kügler till vänster. Mellan dessa ordförande i Karlskronaföreningen Göran Löfgren med fru Kerstin

Ceremonin i Laboe

I samband med riksårsmötena har det varit som tradition, att man genomfört någon form av ceremoni för att t.ex. hedra människor, som på något sätt offrat sitt liv, kanske på havet.

Vid årets riksårsmöte bar det av till Laboe norr om Kiel, för att där lägga ned en krans vid det minnesmärke, som ska symbolisera de på havet omkomna.

Följda av en tysk marinofficer gick göteborgsföreningens ordförande och vice ordförande, Lars-Erik Uhlegård respektive Jan Eric Knutas, bärande en stor blomsterkrans före förbundsordförande Johan Forslund och hans tyska kollega Karl Heid.

Efter ett stopp utanför minnesmärket tog sig alla ned till platsen för kransnedläggningen, som verkställdes av förbundsordföranden. Sångkören sjöng den traditionella sången Rolling Home. Det blev en verkligt värdig ceremoni.

Efter kransnedläggningen guidades gruppen av samme marinofficer, som ledde processionen.

Från Penemünde hade ordförande och vice ordförande, Wolfgang Telle och Roland Kügler, rest till Laboe för att träffa kamrater från sin vänförening, Flottans Män Karlskrona.

Kransnedläggning

Banketten

Andra kvällen ombord var som vanligt reserverad för banketten. Traditionenligt inleddes denna med att förbundsordföranden utbringade Hans Majestäts Konungens skål.

Vid festligt dukade bord serverades en tre-rättersmeny med bl.a. havets läckerheter.

Sångkören uppträdde och stämningen vid borden var hög.

Olle Melin

Till havs med en ubåt

Det är tidig morgon i Karlskrona skärgård, en utvilad och entusiastisk besättning om strax över 30 man står uppställda på kaj - redo att ge sig ut på en övningspackad vecka med ubåten av Gotlands-klass.

Det första besättningen gör är att kasta loss ubåten och påbörja sin färd ut från örlogsbasen. Har man tur med vädret, kan man se framemot en fin utfärd på däck, under tiden man transporterar sig ut från hamnen. Är dock vädret sämre, kan det gunga ordentligt under fötterna.

Väl till sjöss skyndar besättningsmedlemmarna fram mot en lista som hänger i ubåtens mäss - det är nämligen där, besättningen kan få reda på hur matlistan ser ut för veckan, samt vilken binge de tilldelats. Något som alltid är lika spännande! Maten är alltid något besättningen på en ubåt ser fram emot och att vara kompis med kocken kan innebära fördelar, när det kommer till att få sin favoritmat serverad.

Det är inte ovanligt att svenska ubåtar övar tillsammans med fartyg ur de olika sjöstridsflottiljerna och under en övningsvecka är det många olika moment, som skall hinna övas. Exempelvis genomförs övningar i form av skjutning med övningsstorpeder mot korvetter och övningar, där ytfartygen tränar på att lokalisera ubåten för att därefter öva på att släppa sjukbomber. Vidare övningsmoment kan genomföras bland annat under avfärd från marinbasen i Karlskrona, den första dagen av övningen. På havsbotten görs ett avtryck med hjälp av ubåten, vilket ytfartygen sedan skall hitta som en del i övningen.

Hjärtlig stämning och snabba tempoväxlingar

Stämningen bland besättningen på ubåten är avslappnad och god med högt i tak mellan de olika övningsmomenten.

Eftersom att möjligheten till kommunikation med omvärlden och livet där hemma är begränsad, när besättningen är till sjöss, så umgås besättningen mycket med varandra under lediga stunder. På frivakten socialiserar gärna besättningen i mässen, där det finns möjlighet att titta på film eller spela diverse spel. "Kille" och "skitgubbe" är några av de mest populära spelen ombord.

Någon gång per dygn tar besättningen emot nyhetsnotiser från TT, där sporten för många ofta är ett särskilt uppskattat inslag.

Den avslappnade stämningen och skratten kan dock snabbt skifta till koncentration, rappa beslut och en stämning, som präglas av effektivitet, när en övning väl drar igång.

"Pulsen kan emellanåt bli hög. Speciellt när man är ny i besättningen, är det inte ovanligt, att man får ett extra adrenalinpåslag - innan man kommit in i rutiner." säger en av besättningsmedlemmarna

"Dock måste jag säga, att känslan, när order smattrar och torpederna avlossas, är något alldeles extra." fortsätter han.

Interna övningar ombord på ubåten förekommer också. Skyddslarm används för att träna besättningen i att agera korrekt vid nödsituationer som exempelvis personskada, kollision, brand ombord eller manövreeringsproblem.

"Det är naturligtvis inte helt ovanligt, att skyddslarmet ljuder precis, efter att man somnat som bäst." säger besättningsmedlemmen, med glimten i ögat.

Att ingå i en besättning på ubåt under en övningsvecka kan må hända låta ganska avslappnat, men övningarna är många och koncentrationsnivån måste ligga på en hög nivå emellanåt i många timmar i sträck. Besättningsmedlemmarna vet inte, när nästa interna skyddslarm ljuder och vilken kombination av problem, man ställs inför av övningsledningen.

Att vara rutinerad med sin besättning ger en känsla av stabilitet i tillvaron, när man lever så pass nära inpå varandra, under pressande situationer och med inslag av sömnbrist.

Efter avslutad vakt, då det är dags att gå på frivakt, är doften av nybakt bröd något, som genast kan få ett sjömanshjärta att klappa lite extra. När avgående vakt fått i sig mat, tränat och duschat, är det antligen dags för lite sömn innan nästa vaktpass, så tillvida att inget övningslarm ljuder.

Under körets sista dag förädrades besättningen på

ubåten med ett besök av chefen för 1.ubåtsflottiljen, något besättningen sett framemot med spänning.

Flottiljchefen ville skapa sig en uppfattning om, hur besättningen genomför övningar, verkställer order och samarbetar under gång.

”Jag känner mig stolt och glad över att komma ombord, där det tjänstgör professionella sjömän och officerare” säger Mats Agnéus, chef för 1.ubåtsflottiljen

När så ubåten bryter den spegelblanka vattenytan på väg in mot marinbasen i Karlskrona i slutet av övningsveckan, infinner sig en mäktig känsla hos besättningen.

Det är med stolthet i bröstet, som personalen ställer upp på däck inför förtöjning efter en väl genomförd övning.

Tamparna viner i luften, order och instruktioner ropas – det går snabbt för ubåten att komma på plats.

Den sista uppgiften besättningen genomför, innan de kan ta helg, är att städa, återställa fartyget och lämna över till nästa besättning - lite mer erfarna, lite snabbare och lite tystare än tidigare.

1.ubåtsflottiljen

Minröjning i Öresund

”Securité Securité Securité, all ships all ships all ships, an underwater detonation will be carried out in vicinity of Kullen in 5 minutes”. Ungefär så kan det låta när sprängvarningen läses ut till sjöfarten i Öresundsområdet, inför att fartygen skall röja en mina. Under sex dygn i slutet av mars genomförde fartygen *HMS Vinga* och *HMS Sturkö* en minröjningsoperation i och omkring Öresund.

Fartygen fokuserade i första skedet på området väster om Kullens fyr och precis norr om motorvägen för fartyg (trafiksepareringen) in i Öresund. Det är ny forskning i krigsarkiven, som lett fram till, att minröjningen pågår just här. Marinens Mine Warfare Data Centre, MWDC, har sammanställt underlaget, där det här området pekas ut för flygfällda brittiska bottenavståndsmminor mellan 1943-1945. Området är väldigt trafikerat och därför prioriterat för denna typ av undersökningar.

Området är relativt stort och delas in i mindre rutor för att på ett enkelt sätt hantera, vad som är avskött. Först söks området av med sonar för att därefter noggrannare undersöka intressanta ekon med undervattensfarkosten och dess kamera. Vid denna undersökning videofilmas objekten för att kunna fastställa, vad som har hittats.

- Just det här området är väldigt trafikerat, så det är inte ovanligt, att vi hittar saker, som fartygen dumpar på sin väg. Det kan röra sig om olika metallobjekt, möbler och elektronik men också rester av många års fiskeverksamhet, säger sonarbefäl Otto Stark.

En mina förstörd hittills

Minorna, som förväntades ligga på botten, har cylindrisk form, är 2,7 meter långa och 0,5 meter i diameter. De innehåller cirka 300 kilogram sprängmedel och hade, när de fälldes både akustiska och magnetiska sensorer för att detonera i rätt ögonblick, när ett fartyg passerade över minan. Totalt hittades två minor, som sprängdes samt ytterligare två troliga, men dessa var nedsjunkna i botten och därför svåra att identifiera säkert.

HMS Sturkö och minexplosion

- Vi kan efter röjningarna konstatera, att sprängmedlet fortfarande var intakt, men att sensorerna sedan länge var förstörda. Djupet var endast 30 meter på platsen, vilket gav ett stort vattenuppkast, säger Johan Månsson, fartygschef på *HMS Vinga*.

Säkerheten framför allt

Själva röjningarna genomfördes av *HMS Sturkö* genom att operatören av undervattensfarkosten placerar en mindre sprängladdning intill minan, som sedan i sin tur tänds genom en signal från fartyget. Fartygschefen på *HMS Sturkö*, Martin Blomqvist, kan konstatera, att fartygets sensorer och personal fungerat väl och att de löst uppgiften på ett effektivt och säkert sätt och att inga civila fartyg var i närheten av riskområdet vid själva sprängningen.

Jimmie Adamsson

Foto: Christian Svensson/Försvarsmakten

Återfunnen mina

Gladan och Falken - 70-åriga utbildare

Svenska marinens segelfartyg HM Skoner-
ten *Gladan* och *Falken* kommer att hyllas
under några dagar i juni 2017 i Stockholm
där de sjösattes vid Örlogsvarvet för 70 år
sedan. *Falken* är hemkommen från vinterns utbild-
ningsexpedition runt Kanarieöarna och *Gladan* ef-
ter årsöversyn på Ö-varvet, Öckerö.

Hur det började

Skeppsgosseutbildning på segelfartyg bedrevs från bil-
dandet 1685 ända till Skeppsgossekåren upphörde
1939. Under 1930-talet seglade skeppsgossar i fullrig-
garen *af Chapman* (byggd 1888 som *Dunboyne*, inköpt
av Transatlantic som G.D. Kennedy), fullriggarna *Na-
jaden* (byggd 1897) och *Jarramas* (byggd 1900).

När det inte längre var rimligt att rusta *af Chapman*
1934, började man utreda, hur fast anställda rekryter
skulle utbildas. "Sjöförsvarets utbildningskommission"
menade, att sjömansutbildningen kunde bedrivas på
land i Sjömansskolan. Till sin hjälp skulle man ha *Jar-
ramas* och *Najaden*, så länge de vara användbara, åt-
minstone till ankars eller förtöjda, för övningar i sjöma-
ning och sjömanskap.

Chefen för marinen (CM), amiral Fabian Tamm, var
positiv till utbildning på segelfartyg och lämnade 1943
ett uppdrag till Marinförvaltningen (KMF): "Ni anmo-
das till Chefen för Marinen att inkomma med typförslag
och ungefärlig kostnadsberäkning för byggandet av ett
skonertacklat skolskepp med plats för omkring 40
elever".

Den 1 december 1944 (under 2.världskriget!) lämna-
de CM in ett förslag om byggandet av två övningssko-
nerter till en kostnad av 1,3 miljoner kronor. Redan den
12 januari 1945 bemyndigades CM att beställa de två
skonerterna.

Uppdraget att rita fartygen gick till marindirektör
Tore Herlin, som varit ansvarig för ett flertal ritningar
till örlogsfartyg som jagarna *Öland* och *Uppland*, min-
svepare och mindre enheter i 1940-talets flotta. Som se-
gelbåtskonstruktör var Tore Herlin mycket känd och
uppskattad.

Kölen till den första skonerten sträcktes den 28 maj
1946 vid Stockholms Örlogsvarv och den andra ome-
delbart efter den förstas sjösättning den 14 november
1946. Då hade Tore Herlin inte bara tagit fram skrovrit-
ningar utan även riggritningar, där löjtnant Björn Atter-

HMS Falken, närmast ovh HMS Gladan på Strömmen i Stockholm i samband med Tall Ship Race 2007.
Foto Åke Svensson

berg biträdde. Skonerterna erhöll namnen *Gladan* och *Falken*.

Befälstecknet på *Gladan* hissades den 15 april 1947 och den 21 april inleddes provsegling med löjtnant Tore Hagström som fartygschef, varefter *Gladan* levererades till Flottan den 2 juni 1947.

Falken sjösattes den 12 juni 1947 och befälstecknet hissades den 23 september under befäl av kapten Bertil Lagvall. Efter provsegling, levererades *Falken* den 1 oktober till Flottan.

Namnet *Gladan* har bara funnits på ett tidigare örlogsfartyg, en brigg byggd 1857. Som lastförande brigg deltog hon i en arktisk expedition bl.a. för att hämta den s.k. Nordenskjöldska järnmeteroiten på Discoön vid Grönlands västkust. Förflyttningen från stranden och ombordtagandet av den omkring 25 ton tunga sten visade på ett sjömansarbete av svåraste beskaffenhet.

Namnet *Falken* har däremot gamla anor som förekommit på åtta örlogsfartyg. Redan i Gustav Vasas flotta återfinns namnet *Vita Falken*. Det sjunde fartyget med namnet *Falken* var skeppsgossebriggen byggd 1877.

Utbildning på segelfartyg

Utbildningen på skonerterna har pågått i snart 70 år! När *Gladan* och *Falken* tog över efter fullriggarna, var det många, som ansåg, att det moderna sjökriget inte

krävde utbildning under segel. Mot dessa påståenden står allt, vad som sammantaget ges elever på segelfartyg: sjömanskap, gruppsammanhållning, förståelse för vädrets inverkan på fartyg och besättning, känslan för det egna ansvaret och betydelsen av effektivt samarbete – alltså *sjömansutbildning på segelfartyg*.

Befälet förkovras i navigering, manöver, befälsföring, ledarskap och utbildning, vilket kan benämnas *segelfartygsutbildning*.

Det är en rad olika elevkategorier, som fått prova på sjölivet ombord i skonerterna. De första somrarna var det ”jungmän” från Sjömansskolan i Karlskrona och officersaspiranter från Sjökrigsskolan. Befälselever, fast anställda ynglingar från Karlskrona Örlogsskolor, ersatte jungmännen. I rekryteringssyfte erbjöds civila gymnasieelever segling under några sommarveckor.

Stiftelsen Abraham Rydberg bedrev sedan 1849 sjömansutbildning i egna seglande skolfartyg. 1952 gjordes den sista utbildningsseglingen med toppsegelskonaren *Sunbeam*. Stiftelsen såg sig om efter ett alternativ och frågade CM om att få disponera en skonert vintern 1952 – 1953 för segling i Medelhavet eller Västindien.

I Flottan fanns planer på att utnyttja skonerterna även vintertid. Beslutet var därför inte svårt – *Falken* beordrades, med Björn Atterberg som fartygschef, att under vintern göra en förlängd provtur med Rydbergs elever ombord.

Erfarenheterna blev så goda, att samarbetet med Marinen fortsatte de kommande vintrarna. Sjökrigsskolans aspiranter seglade ner skonerterna till sydligare farvatten, där de mötte *Älvsnaven*, som hade med sig Rydbergselever för utbyte.

Till sommaren 1956 kom en brittisk inbjudan till kappsegling mellan seglande skolskepp – det som skulle komma att kallas Tall Ships' Race (TSR). Det första startade i Torquay med mål i Lissabon. *Falken*, som bästa svenska fartyg, kom fyra, *Gladan* på sjätte och *Flying Clipper* på sjunde plats.

För vintern 1956-57 planerades tre utlandsexpeditioner: *Älvsnaven* med aspiranter runt Sydamerika, jagaren *Halland* med Cartagena som huvudmål och skonerterna för en ny segling till Västindien med Rydbergselever. Fartygen gav sig iväg enligt plan, men det oroliga utrikespolitiska läget med Suez-krisen och oroligheterna i Ungern ledde till, att samtliga fartyg kallades hem. Med denna dramatik avbröts samarbetet mellan Marinen och Stiftelsen Abraham Rydberg för denna gång.

Från 1960-talet kom sommarseglingarna att följa en väl inrutad rutin med elever från Örlogsskolan i Karlskrona (befälselever), civila elever, aspiranter/kadetter från Sjökrigsskolan och avslutningsvis nya befälselever. Skonerterna var vinterförlagda i Karlskrona. Stundtals rustades bara en skonert. Tvivlet på utbildningseffekten flammade då och då upp, men inte ett enda år inställdes utbildningsseglingarna!

Skonerterna deltog framgångsrikt i många kappseg-

HMS Falken från HMS Gladan. Foto Sten Gattberg

lingar. En höjdpunkt var 1968 när *Gladan* vann TSR för första gången. 1976 deltog *Gladan* i kappseglingen OP' SAIL 76 med anledning av USA:s 200 årsjubileum och då med Sten Gattberg som fartygschef. Denna gång återupptogs samarbetet mellan Marinen och Stiftelsen Abraham Rydberg, då Rydbergselever mönstrades in. Det hade då gått mer än 20 år sedan en skonert senast seglat över Atlanten. Sammanlagt kom *Gladan* på en andra plats. Den sommaren seglade *Falken* med elever i hemmafartvatten.

1982 mönstrade den första kvinnliga elevbesättningen i *Gladan*, samtidigt som *Falken* hade manliga gymnasieelever. Det blev några lärorika veckor inför en ny era i Flottan.

Med anledning av att det var 500 år sedan Christofer Columbus steg i land på de västindiska öarna, arrangerades 1992 en kappsegling för all världens seglande skolfartyg över Atlanten. *Falken*, under befäl av Ragnar Westblad, bemannades av civila elever, vilka byttes i varannan hamn. Totalt placerade sig *Falken* på sjätte plats. *Gladan* seglade runt de brittiska öarna och deltog i TSR i Östersjön med placering som tvåa.

Boken "Marinens skonserter – med *Gladan* och *Falken* de första 50 åren" med Sverker Olow och Sten Gattberg som författare och Per Renlund som formgivare, kom ut 1997 med skildringar från de gångna 50 åren. Samma år mönstrade ett antal garvade seglare tillhörande Besättningen Rydbergsgästarna för segling från Karlskrona till Göteborg. Det var för många ett kärt återseende, även om hängkojerna var lite besvärliga att ta sig upp i. Flera av gästarna hade varit med på seglingarna på 1950-talet. Tio år senare var det dags igen för segling med Rydbergsgästarna, då på västkusten.

Nya rutiner

Utbildningen i Marinen fick under 1980-talet en ny in-

riktning. Marinens Officershögskola ersatte Sjökrigsskolan. Kadetterna fick som tidigare utbildning i sjömanskap och även ledarskap ombord i skonserterna. Från Kustartilleriet kom linje MIN för att få motsvarande sjömanskapsutbildning.

Sedan början av 2000-talet övergick utbildningen av officerare till Militärhögskolan. Med ny utbildningsgång bedrivs praktik delvis under vinterhalvåret, vilket innebar en ny epok för skonserterna. Växelvis seglar en av skonserterna vintertid på sydliga breddgrader. Förutom de marina eleverna, ges årligen civila elever från några av landets sjömansskolor praktisk utbildning ombord. Detta är ett utmärkt sätt att både bedriva utbildning och att sköta underhållet.

Förutom befälet, är nyckelbesättningen numera fast anställda sjömän, vilket gör att utbildning av eleverna är av god kvalitet.

Nyligen har ny "Handbok Segelfartygstjänst" tagits fram. I två delar återfinns orderterminologi, fartygskänedom och lektionsplaner, allt skrivet med flera års erfarenhet.

Gladan och *Falken* har vidmakthållits och moderniserats på ett sådant sätt, att de uppfyller civila krav på oceansegling. Därför kan sjökadetterna ges grundläggande praktik i astronomisk navigering och manöver förutom sjömanskap och ledarskap.

Så länge väder och vind påverkar fartyg, behövs grundläggande förståelse för fartygs framförande! På segelfartyg skapas förståelsen och Marinen bedriver utbildning på skonserterna för att skapa professionella sjömän! *Gladans* och *Falkens* ålder syns inte vara något hinder för många års fortsatt utbildning av sjömän.

LÄNGE LEVE SKONERTNA GLADAN OCH FALKEN!

Sten Gattberg

Tidigare fartygschef

Den nya styrelsen

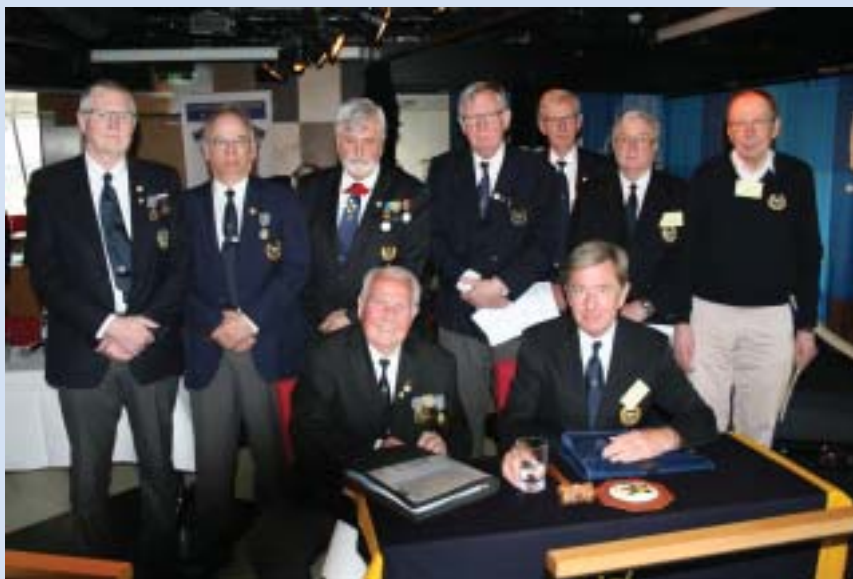
På sedvanligt sätt valdes ny styrelse vid riksårsmötet. Skillnaden mot tidigare år är, att de valda endast valdes på ett år, detta p.g.a. föreslagen stadgeändring om reducering av antalet styrelsemedlemmar, vilket kommer att stadfästas vid riksårsmötet 2018.

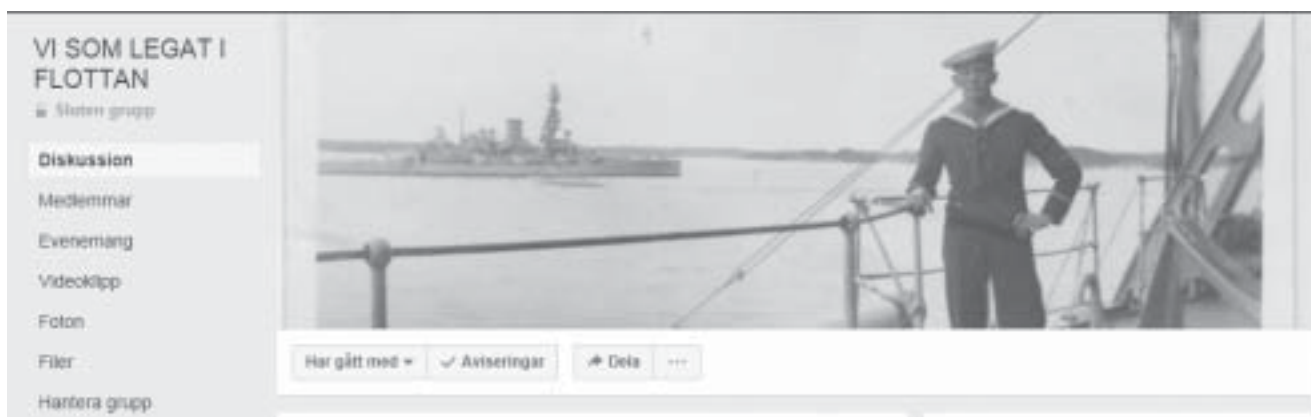
På bilden syns den nu verkande styrelsen.

Sittande från vänster Bo Schagerberg Nynäshamn och förbundsordförande Johan Forslund Stockholm.

Stående från vänster Göran Löfgren Karlskrona, Lars-Ingvar Elofsson Kristianstad, Lars-Erik Uhlegård Göteborg, Kjell Jönsson Halmstad, kanslichefen Lennart Bresell, Lennart Persson Södertälje och Krister Hansén Stockholm.

Saknas gör Jan Wickberg Östersund

Denna rubrik gäller på den Facebooksida, som idag hyser en grupp med nästan 6000 medlemmar. När jag skapade denna grupp, hade jag aldrig en tanke på, att det skulle kunna bli så här stort och få detta genomslag, som det har fått.

Facebook är ett ypperligt hjälpmedel, när det används på rätt sätt och det kan man nog påstå, att denna grupp gör. Gruppen är inte en officiell Flottans Män grupp, då den vänder sig till alla, som har någon marin bakgrund, men min ambition är att slussa personer härifrån in i Flottans Mänvärlden. Jag vill påstå, att vi har fått in en hel del nya medlemmar genom denna kanal och jag hoppas, att vi kan öka det framöver. Jag lägger emellanåt in en och annan blänkare om just Flottans Män och då med lagom mängd sett över tid, detta för att få en lagom balans eller tycka, att det blir för påfluet.

Jag kommer framdeles att göra en liten blänkare för varje lokalförening med lite info och kontaktuppgifter och då med förhoppning, att detta skall ge ett intresse just för den lokala föreningen.

Som jag nämnde, närmar vi oss 6000 medlemmar, av vilka kanske 20-30 procent är med i FM och av de övriga, som är med, kanske 50-60 procent har ett marint förflutet. Övriga är sådana, som har gått med av andra orsaker. En del personer lägger till (föreslår medlemmar), av vilka jag ibland uppenbart ser, att de inte har ett förflutet i marinen eller annan koppling därtill. Detta avråder jag till. Jag godkänner själv alla som får vara med. Det är ju naturligtvis omöjligt att se allas bakgrund.

Vad har vi då fått ut av denna grupp

Jo ett sanslöst antal bilder från då och nu läggs upp i denna grupp. Massor av dessa bilder är från egna kameror och har då ofta manskap med. Dessa bilder är sådana, som inte finns i några andra arkiv än individernas egna fotoalbum. Vidare får man ut mängder av intressanta berättelser, som jag fortfarande funderar på, hur man skulle kunna bevara. Jag skulle vilja påstå, att det finns inget motsvarande arkiv i landet som just denna grupps samlade berättelser. Massor av personer har hittat gamla skeppskamrater eller andra människor, som korsat deras väg i något marint förband. Det är väldigt sällan, jag behöver gå in och justera något språkbruk,

som inte kan accepteras, vilket är fantastiskt och visar, att respekten inom gruppen är stor.

Man skulle utan problem kunna använda denna grupp som underlag för temakvällar i respektive lokalföreningar och bara sitta och bläddra mellan inlägg och bilder. Man kan söka i sökrutan efter ett visst fartyg, personer eller annat, man vill läsa något om.

Man har härigenom fått upp ögonen för FM och värvning genom denna grupp har skett. Vi skall ändra lite i våra anmälningssapper, så vi kan få in lite fakta om just, vilka kanaler värvningen kommer genom.

Andra Facebookgrupper

Det finns andra Facebookgrupper, som också har marin bakgrund, vilka också är intressanta och flera av dessa är lite smalare, men ger också väldigt trevlig och bra läsning. Dessa riktar sig till ett smalare område, vilket kan vara bra, om man bara är intresserad av just detta. Ibland kan det vara dumt, om man gör för smala grupper, då berättelser i en smalare grupp kan vara intressanta för många andra, som känner individerna, eller vill ta del av bilder och berättelser. Därför är det bra att kombinera och lägga in i flera grupper.

Facebook till egna föreningen

Att skapa en egen grupp till sin egen lokalförening kan vara ett bra komplement till hemsidan. Man kan skapa en grupp, som endast föreningens egna medlemmar kan ligga i och med rätt sekretessinställningar, stannar allt inom gruppen. Det är då lättare att prata med varandra, utbyta snabba meningar, skicka bilder m.m. Därefter kan man härifrån lägga över intressanta inlägg till hemsidan, vilka man vill, att vem som helst ska få ta del av. Man kan snabbt nå varandra och skicka länkar m.m.

Avslutningsvis

Jag vill avsluta med några bifogade bilder från just "Vi som Legat i flottan". Detta är ett axplock från de senaste två veckorna, som visar lite av mångfalden.

Någon bild visar en FC i sina bästa dagar. Ibland dyker det upp en fråga om någon konstig pryl. Någon har fått korn på en gammal marin vän, som övergått i civil verksamhet, där svepet bytts ut mot en trål.

Våra stolta kryssares öde är tyvärr känt och ett fruset

inlägg kan ju symbolisera detta. Ett örlogsbesök i Finland fångas upp av en medlem i gruppen från Finland, som köpt en gammalt MTB och fått hjälp genom denna grupp mre lite frågor. Några manskapsbilder från en mäss ombord och kanske någon känner igen kaféet från 50-talet. En fråga om *HMS Galten* ger på några korta rader värdefull information. En bild från *Älvsnavben* ger snabbt kommentarer från någon skreven i minnesbanken.

Har ni funderingar, eller är det något ni undrar över, så lägg ett mail, så kanske jag kan hjälpa er

To Be continued

Lars Ingvar, "Elof" Elofsson

Detta är ett axplock från de senaste två veckorna

Ektimmer och Linjeskepp

Ordförande i Varvshistoriska föreningen samt projektledare Sven-Erik Hellbratt och sågverkschefen Bernt Larsson

Kommunikationsansvarig Hans Hedman till höger och Fortifikationsverkets Christer Nordström

Ekonomiansvarige Bo Lindahl och Bernt Larsson

I Flottans Män nr 3 för 2016 finns en artikel kallad *Stapeln*, som handlade om att i naturlig storlek bygga tre spant för att återge 1700-talets metoder att bygga örlogsfartyg.

Nu är projektet i gång och tisdagen den 25 april sågades den första ekstocken upp vid Liatorps sågverk norr om Karlskrona. Självklart var det sågverksägaren Bernt Larsson, som tryckte på knappen och lät sågen bearbeta en stor ekstock. Denna stock, jämte ytterligare 33 kommer från Karlskrona kommun, som i samband med etablering av ett nytt bostadsområde på Västra Gärde avverkade ett stort antal ekar. Inom kort kommer också ett 90 tal ekar från kronoskogen på Visingsö, ek som från början var avsedd att levereras till örlogsvarvet i Karlskrona och deras fartygsproduktion. Men tyvärr var ekarna klara alldeles för sent, men det är en annan historia. Man beräknar, att projektet kommer att sluka drygt 100 ekar.

På Lindholmen i Karlskrona har flottans varvsanläggning varit etablerad sedan slutet av 1600-talet och utgjorde under större delen av 1700-talet kärnan i örlogsvarvet. Lindholmen är även en av landets första storskaliga industrimiljöer, vilken förklarades som byggnadsminne 1995. På Lindholmen byggdes under 1700-talet fyra nya stapelbäddar. Det är på den f.d. stapel, som ligger mellan Wasaskjul och Polhemsdockan, som spanten ska resas.

Projektet är planerat att genomföras i tre etapper, där etapp ett handlar om kölblock och ett spant, etapp två

Liatorps stora såg

Bernt Larsson intervjuas av massmedia. Övriga på bilden är Bo Lindahl, Hans Hedman, Christer Nordström och Carl-Axel Ottosson, den sistnämnde från Karlskrona kommun

övriga spant och bordläggning och etapp tre en total färdig fartygssektion.

Ekonomin är säkrad för etapp ett och det är många, som på olika sätt bidrar.

Projektet sker i nära samverkan med Marinmuseum. Ett samarbete med Karlskrona kommun och Länsstyrelsen har inletts och gäller de sjunkna vraken i Djupasund

utanför Karlskrona, vilka kan ge värdefull information om dåtida skeppsbyggnad.

Ett samarbete med Marinbasen och Fortifikationsverket är ett måste med tanke på platsen för projektet och Fortverket utgör också en aktiv del i byggprocessen.

Länsstyrelsen bidrar också med medel för projektet i

Första plankan i sågläge

pedagogiskt avseende och Karlskrona kommun rent konkret med ett antal ekar. Ekarna från Visingsö är sponsrade på så sätt, att föreningen fått köpa ekarna till ett kraftigt reducerat pris.

Stena Line har bidraget med 300 000 kronor för att stärka det polska intresset för Karlskronas historia och Saab/Kockums bidrar med tjänster som kranar m.m.

Samarbete har också inletts med Blekinge tekniska

högskola, vad gäller presentation och pedagogik till projektet.

Stor del av arbetet kommer att utföras genom ideella insatser.

Projektet ska mynna ut i ett högtintressant besöksmål på Lindholmen, där besökare även under projektets gång kan följa, hur dåtidens skeppsbyggeri i detalj gick till.

Bernt Larsson trycker på knappen och sätter igång sågen

Bernt Larsson kontrollerar, att allt är ok

Ett glatt gäng efter första plankan klar. Från vänster Bo Lindahl, Hans Hedman, Christer Nordström, Carl-Axel Ottosson, Sven-Erik Hellbratt och Bernt Larsson

Projektgrupp

För att genomföra projektet har en projektgrupp bildats enligt följande

<i>Sven-Erik Hellbratt</i>	Projektledare
F.d. avdelningschef fartygskonstruktion Kockums	
<i>Bo Lindahl</i>	Ekonomiansvarig
F.d. produktionschef Kockums	
<i>Hans Hedman</i>	Kommunikationsansv
F.d. VD Kockums	
<i>Tom Ohlsson</i>	Kulturhistoriskt ansv
F.d. 1.intendent Marinmuseum	
<i>Per-Anders Daag</i>	Timmermansarbeten
Båtbyggare Saltö varv	
<i>Christer Nordström</i>	Fortifikationsverket
F.d. fastighetsingenjör FortV	
<i>Johan Löfgren</i>	Repr. Marinmuseum
Intendent Marinmuseum	

Olle Melin

Foto Olle Melin

Finland igår och idag

Finland var en gång Sveriges östra rikshalva och huvudstaden Stockholm låg mitt i landet. I år fyller Finland 100 år som självständig nation.

När någon säger, att Finland var en del av Sverige i 700 år, då utgår man från Erik den Heliges korståg på 1100-talet. Säger man att vi var ett gemensamt land i 600 år, då utgår man från Birger Jarls korståg på 1200-talet. Svenskarna koloniserade Finland under en långsam process.

Under Gustav Wasas tid på 1500-talet hade processen resulterat i, att Finland var ett hertigdöme under Wasa-sonen Johan.

Sveriges östersjövälde utökades och i mitten på 1600-talet hade Sverige/Finland en befolkning på ungefär 3 miljoner människor.

Finland drabbades hårdare än Sverige under de ryska krigen. När t.ex. ryska galärflottan härjade i Stockholms skärgård 1718-1720 var nästan hela Finland ockuperat av ryska trupper.

Som en följd av Napoleonkrigen i början av 1800-talet gick Ryssland till anfall mot Sverige och bröt in i Finland 1808. Svenska armén flydde nordvärt upp genom Finland och fästningen Sveaborg kapitulerade.

Fredsförhandlingar inleddes i Fredrikshamn i september 1809 och resulterade i, att vi fick den gräns, vi har idag mellan Sverige och Finland. Finland blev ett storfurstendöme inom Ryssland men fick behålla de gamla lagarna, vilket har inneburit, att Finland idag har samma "allemansrätt" som Sverige.

År 1917 bröt den ryska revolutionen ut som en följd av motgångarna i första världskriget och den 6 december 1917 förklarade sig Finland självständigt. Självständigheten godkändes av ryska regeringen redan i januari 1918. Det fanns starka grupper främst i södra Finland, som ville ha en revolution liknande den, som Lenin ledde i Ryssland och i slutet av januari 1918 startade ett uppror i södra Finland mot regeringen, som flydde till Wasa. Ett motanfall startade i norra Finland under ledning av general Mannerheim och när finska trupper i samverkan med Tyskland kunde landstiga i södra Finland och gå mot Helsingfors, var slaget förlorat för "de röda" och "de vita" segrade efter ett avgörande slag om Tammerfors i mars samma år. I maj kunde general Mannerheim tåga in i Helsingfors som segrare. Konflikten skördade många offer och skapade stor bitterhet. Minst 30 000 människor dog som en följd av inbördeskriget.

När andra världskriget bröt ut krävde Sovjetunionen att få ha baser i södra Finland, men Finland sade nej,

vilket medförde, att Sovjetunionen gick till militärt anfall och bombade Helsingfors den 30 november 1939. Sverige stödde Finland med krigsmateriel och frivilliga. Finlands hårda motstånd gjorde, att man undgick att ockuperas, men man tvingades till vissa landavträdelser. När Tyskland angrep Sovjetunionen gick Finland med på tysk sida för att ta tillbaka, vad man tvingats avträda. När det gick illa för Tyskland gick det också illa för Finland och Finland tvingades till ett mycket tungt fredsavtal med Sovjetunionen. Norra Finland brändes av retirande tyska trupper, som kände sig svikna av forna vapenbröder. Finland fick ta emot och omfördela 400 000 flyktingar från tidigare finska Karelen och betala ett krigsskadestånd på 300 miljoner US dollar. Under kriget tog Sverige emot cirka 70 000 barn, som kunde stanna i Sverige för längre eller kortare tid.

Trots Finlands svåra 1900-tal med inbördeskrig, vinterkriget, fortsättningskriget och det s.k. Lapplandskriget, då tyskarna drevs ut, har Finland kunnat resa sig på ett beundransvärt sätt.

Finland fann, att man måste försöka skapa vänskapliga förhållanden med sin store granne i öster och man tecknade 1948 ett vänskapsavtal med Sovjetunionen, som blev styrande för finsk efterkrigspolitik under lång tid.

Erfarenheterna från de svåra krigen har gjort, att Finland till skillnad från Sverige inte har rustat ned försvaret. Idag, när orosmolnen hopas, står Finland väl rustat. Man har jaktplan från USA (F18), man har köpt Robot-system 15 i fartygs- och kustversion från Sverige och man har en armé på 240 000 man, som man planerar öka till 280 000 man.

Den vänskapliga politiken gentemot Ryssland försöker man behålla. Rysslands utrikesminister Lavrov besökte Finland i maj och president Putin väntas på besök under sommaren 2017.

Sverige och Finland har ett nära samarbete inom många områden. Antalet finnar med svenska som modersmål minskar långsamt och är idag cirka 300 000, men alla elever läser svenska och finska i skolan som ett resultat av, att Finland är ett tvåspråkigt land.

Vi gratulerar Finland till de 100 åren som självständig nation.

Gunnar Bengtsson

... med avstamp i Kalla Kriget....

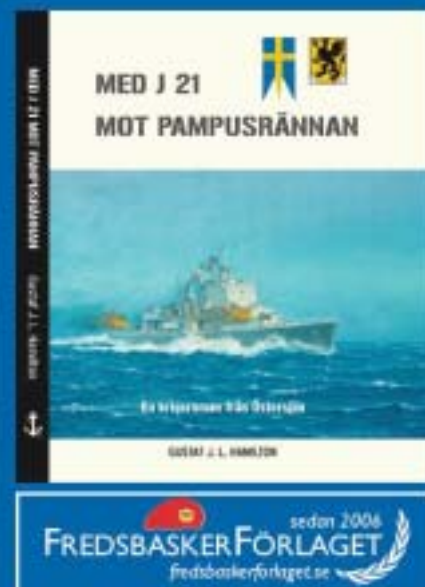
Med J 21 mot Pampusrännan

HMS Södermanland stöter på ryskt motstånd i Gotska sjön på sin väg till Norrköping via Bråviken och Pampusrännan.

Författare: Gustaf Hamilton
Beställes på webben:
www.fredsbaskerforlaget.se
eller telefon: 011 - 18 80 88

Tvåhundra sidor, inbunden.
Med kartor och en detaljerad
plansch i färg.
Pris: 275:- + porto 45:-

Tidkulan på Silverhuset i örlogshamnen i Karlskrona

John Harrison, brittisk urmakare, konstruerade på 1700-talet en kronometer, som gjorde det möjligt att bestämma ett fartygs longitud.

I Sverige som överallt annan stans bestämdes tiden av solhöjden. När klockan var 1200 i Göteborg var den 1224 i Stockholm. Göteborg svarade för s.k. järnvägs-tid och tidsskillnadstabell omvandlade järnvägstiden till lokal tid. 1879 fick vi en gemensam tid för hela landet.

1833 monterades på Greenwich-observatoriets tak en mast med en stor kula som exakt kl 1200 släpptes ned, så att den syntes från fartygen på redde och dessa kunde då justera sina kronometrar. Kulan var en optisk signal, som fanns på ett flertal platser i världen. På andra platser kunde motsvarande signal ges som ett kanonskott.

Tidkulan på Silverhuset (Inventarietkammare 1) i örlogshamnen Karlskrona monterades 1897 och var i bruk in på 1920-talet, då tidssignal infördes och man kunde justera tiden efter denna. Det berättas, att innanför muren stod alla fartygens uppbördsstyrmän med fartygets huvudkronometer och i Amiralitetsparken utanför satt de pensionerade uppbördsmännen och ställde sina egna klockor.

Olle Melin

Foto Olle Melin

www.dockstavarvet.se

IC16

Tel: 0613 - 711 600
Varvsvägen 1, 870 33 Docksta
info@dockstavarvet.se

MGAB

Maskin- och Fartygsservice
Skeppshandel

Beckholmen

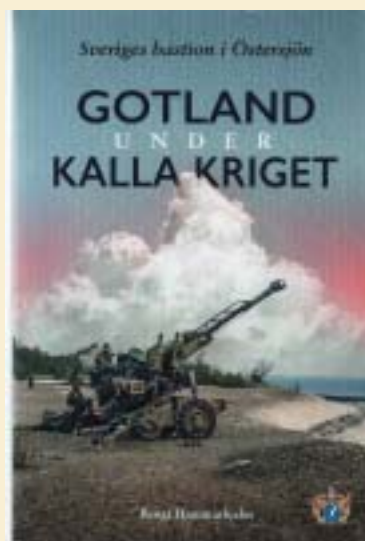
+46 8 611 81 30 | info@mgab.org | www.mgab.org

SERVICE & REPARATIONER
RENOVERING & OMBYGGNAD
SKEPPSHANDEL

MOTORER
ELKRAFT
MEKANIK

GENERATORER
HYDRAULIK
ELEKTRONIK

Gotland under kalla kriget - Sveriges bastion i Östersjön

Under kalla kriget hade Gotland ett mycket utsatt läge och en större strategisk betydelse än tidigare. På den tiden behärskade Sovjetunionen nästan ensam Östersjön. Därför var beredskapen på Gotland högre än på andra håll. Det som inte fanns på ön vid ett invasionsförsök, det skulle knappast kunna föras dit i tid. Ärligen övades överföring av fastlandskontingenten, innan direkt hot uppstått. Skyddet av Gotland var flottans och flygets uppgift samt öns egna utbildningskontingenter, varav några alltid fanns i tjänst.

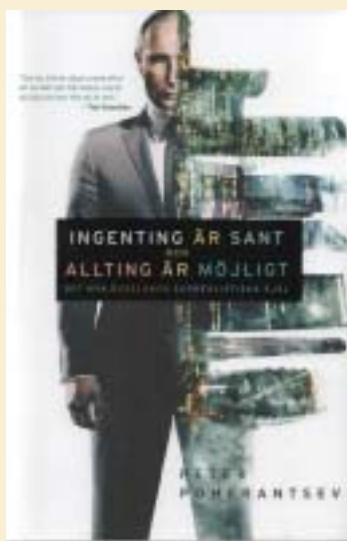
Från att försvaret av Gotland nådde sin högsta nivå under kalla kriget, har det sjunkit till sin näst lägsta nivå sedan 1808. Det är följden av 2004 års försvarsbeslut, vilket nu betraktas som felaktigt och nu beklagas öppet. I dagens strategiska läge framstår försvaret av Gotland återigen som en riksangelägenhet av första ordningen.

Bokens författare, *Bengt Hammarhjelm*, har stor erfarenhet av dessa övningar, både som planläggare vid MKG-staben och som krigsförbandschef, från pluton till brigad.

Boken beskriver med text, bilder och kartor hur utvecklingen har fört fram till dagens läge. En mycket saklig, tänkvärd och läsvärd beskrivning.

Boken är utgiven av SMB Förlag 2015. ISBN: 978-91-88053-05-3

Stellan Andersson

Ingenting är sant och Allting är möjligt - Det nya Rysslands surrealistiska själ.

När den brittiske producenten Peter Pomeratsev kastar sig in i den växande ryska teveindustrin får han möjlighet att syna det korrupta landet in i minsta skrymsle.

Det är en värld av nya pengar och ny makt, befolkad av professionella lönnmördare med konstnärssjälar, suicidala supermodeller och Hells Angles-medlemmar, som ser sig själva som heliga krigare.

Författarens brittiska cv och ryska namn ger honom en speciell ställning och han släpps snabbt in i de rökiga mötesrum, varifrån det ryska mediemaskineriet styrs. Han får jobb på den ryska kanalen TNT, där han ska göra underhållningsdokumentärer.

Men i ett land, där allt som sänds på teve - inklusive nyheterna -, är ett välregisserat skådespel finns det ingenting som "bara" är underhållning. Här är teve en blandning av showbusiness och propaganda, tittarsiffror och totalitarism. Och i centrum för den fantastiska showen står presidenten själv.

Ingenting är sant och allting är möjligt är en blandning av reportage och memoar, där vi får följa författaren i hans försök att navigera i den dokusåpa, som är Ryssland - en form av postmodern diktatur, där den, som styr media, besitter den yttersta formen av makt - nämligen den att formulera verkligheten.

Författaren Peter Pomeratsev är född 1977 i Sovjetunionen, är brittisk journalist, teveproducent och författare. Han bor just nu i London där han skriver för bl a London Review of Books, Financial Times, New Yorker och Wall Street Journal. Utgiven av Förlaget Ordfront år 2015. ISBN 978-91-7037-898-0.

Stellan Andersson

Äventyr i skärgården

Skärgårdsstiftelsen har som tradition att årligen ge ut en bok, ofta en praktfull sådan. Årets bok, *Äventyr i skärgården*, utgör inget undantag. Stockholms skärgård är ett fantastiskt landskap för äventyr. Från Örskär i norr till Landsort i söder väntar upplevelser året runt - för alla åldrar och i alla väder.

Fotografen Henrik Trygg berättar om allt från sommarens cykelutfärder på såväl klippor som grusvägar till tuff vinterpaddling och skridskoturer på gnistrande vårisar. Men ett äventyr kan också vara att övernatta under bar himmel - eller uppleva en riktig storm i skärgården.

Boken är en inspirerande guide till den, som själv vill börja utforska skärgården på ett nytt sätt.

Att det är en fotograf, som är författare framgår med önskvärd tydlighet av alla de fantastiska bilder, som boken innehåller.

Bokförlaget Max Ström.

ISBN 978-91-7126-408-4

Olle Melin

Stor var Lenin... - En massmördare och hans statskupp.

100 år efter statskuppen i Petrograd 1917 kallas maktskiftet förfarande för "revolution". Lenin skildras som en ärofull politisk hjälte i stället för den massmördare, statsterrorist och förtryckare, han bevisligen var.

Stor var Lenin, är en bok om vänsterns myter om Lenin och hans statskupp. Sedan de ryska arkiven öppnats på glänt, och med stöd av de senaste årens internationella forskning, presenteras här skakande och avslöjande uppgifter om den despotiske revolutionsledaren.

Trots hyllmeter med Leninlitteratur skildrar ingen annan bok som denna så obarmhärtigt alla lögner och allt hyckleri. Även Sveriges viktiga roll i förberedelserna till "revolutionen" skildras utförligt. Sverige som förrevolutionärt uppmarschområde och många svensks viktiga roll i skapandet av diktaturen får en genomlysning, som väcker eftertanke.

Författaren *Kjell Albin Abrahamson*, var född 1945 och avled 2016. Detta är hans sista bok. Tidigare har hans bok *Låt mig få ståda klart! Om kommunister, kryptokommunister* presenterats i FM tidning. Förlag: Hjalmarson & Högberg Bokförlag AB 2017. ISBN 978-91-983-134-3-7.

Stellan Andersson

Musik till vatten och punsch

Vad för musik fick man höra på brunnsorter som Ronneby, Söderköping och Ramlösa och vid Västkustens badorter. Och varför skulle det vara musik?

Den gamla brunnsmusiken var underhållning för kurorternas gäster, men innebar också eftertraktade extraanställningar för den oskarianska epokens yrkesmusiker, inte minst alla de militärmusiker, som t.ex. musiker från de indelta regementenas musikkårer, där man under slutet av 1800-talet endast tjänstgjorde vid möten och övningar. Vilka var musikerna? Hur skaffade man sin repertoar för sommarsäsongen? Vad var det i klangen från oktetterna, som fångslade kurorternas gäster och som kan fascinera än i dag?

Boken, cirka 600 sidor, behandlar brunnsoktetternas glansperiod inom kurortsmusiken, perioden från strax efter 1800-talets mitt fram till 1900-talets mellankrigstid. Utgångspunkt är musiken, så som den har bevarats i en stor mängd notsamlingar från tiden, då det begav sig.

Författaren, Ann-Marie Nilsson, är docent i musikvetenskap vid Uppsala universitet och Åbo akademi och själv aktiv musiker i Oktetten Ehnsteds efterträdare, där hon spelar althorn.

Boken är försedd med ett stort antal bilder, vilket höjer läsvärdet. Till boken är också fogad en CD med oktettmusik, en riktig höjdare.

Ett otroligt forskningsarbete ligger bakom detta förnämliga verk
Gidlunds förlag. ISBN 978 91 7844 963 7

Olle Melin

Jag kommer ihåg

Peter Englund, född 1957, författare, historiker och ledamot av Svenska akademien slog igenom 1988 som författare med debutboken *Poltava, historien om en armés undergång*. Sedan dess har han skrivit mer än 15 böcker, vilka kan betraktas som en kombination av historiska skildringar och romaner.

Nu har han kommit med en ny bok, *Jag kommer ihåg*, som egentligen inte är annat än 658 små enskildheter, som han kunde dra sig till minnes från sin barndom och sin ungdom. Det handlar vare sig om systematik eller kronologi.

När jag fick boken i min hand, ställde jag mig frågan – kan detta vara något. Men ju mer jag läste, upptäckte jag, att det här kunde vara jag eller vem som helst. Några exempel:

Jag kommer ihåg, att O'boyburkarna var runda och av papp, men att motivet på omslaget var detsamma som nu

Jag kommer ihåg, att jag efter mitt första besök blev rädd för allt, som hade med tandläkaren att göra

Peter Englund har i sina verk försökt skildra det stora genom det lilla. I denna bok har han för första gången valt sig själv som studieobjekt.

Natur och Kultur.

ISBN 978-91-27-14966-3

Olle Melin

Stockholms Kustartilleriförsvar 1914 – 2000; En guide till det fasta sjöfrontsartilleriet i Stockholms skärgård

Författare: Alexander Wahlund (ex Alexander Olsson)

Förlag: Befästningsbyrån, vilket är ett privat förlag ägt av författaren

Tryck: Ljungbergs tryckeri AB, Klippan 2017, 261 sidor

ISBN: 978-91-639-2706-5

Boken beställs genom insättning av 395 kronor plus porto 45 kronor på Bg 5125-2237

Att ge sig på att skriva en bok om det fasta sjöfrontsartilleriet inom Stockholms Kustartilleriförsvar är en stor uppgift. Men författaren har en viss rutin. Han gav 2011 ut "Bunkerboken; hundra år av svenska kustbefästningar", som i detalj beskriver ett stort antal befästningar utmed Sveriges kuster. Han skriver i förordet "att när Tim Eriksson och jag var färdiga med Bunkerboken... föddes tanken på en lättöverskådlig sammanställning av Stockholms skärgårds moderna batterier". Arbetet med denna bok kom att pågå i tio år!

Det, som började som ett fritidsprojekt, växte och tog formen av en bok, som i geografisk ordning från Roten i norr till Landsort i söder beskriver alla fasta sjöfrontsbatterier, som har anlagts i Stockholms skärgård mellan 1914 och 2000. Och det blev summa 77 batterier! De i innehållsförteckningen förtecknade batteriernas geografiska läge finns angivna på en bifogad karta. Även om boken endast skall behandla fasta sjöfrontsbatterier ges det i boken utrymme för korta presentationer av minspärrtropparna inom SK, markstridsförband, luftvärnsförband och rörliga artilleriförband. Men jag tar det från början.

Boken inleds med en kort presentation av kustförsvaret före 1914. Då var det fasta försvaret av sjövägen till Stockholm koncentrerat till de trånga sunden vid Kodjupet och Oxdjupet. Vid Kodjupet uppfördes på 1500-talet ett blockhus, sedan ett högt stentorn och på samma plats uppfördes sedan Vaxholms kastell. På Värmdösidan vid Oxdjupet byggdes Fredriksborgs fästningstorn i början av 1700-talet. På Rindösidan byggdes Oscar-Fredriksborg som blev klart i slutet av 1800-talet.

I nästa kapitel, Kustförsvaret efter 1914, beskrivs hur en förflyttning av sjöfronten skedde med början 1914 till den "Yttre linjen" med spärrarna Siarö, Karklö, Ängsholmen, Djurönäs, Örsundet och Fällström samt de fristående haubitsbatterierna Torsberg och Lagnöberg. För att bättre kunna stödja flottans operationer flyttade Kustartilleriet med början i mitten av 1930-talet ut försvaret till "Havsbandslinjen", i vilken det kom att ingå sju spärrar; Roten, Arholma, Söderarm, Korsö, Långbäling/Örnö, Mellsten och Askö. Spärrarna ändrade benämning till spärrbataljon och skärgårdsområdet indelades i tre brigadområden. KAB 1 i norra

skärgården, KAB 2 i mellersta och KAB 3 i den södra. Under sin storhetstid på 1980-talet uppgick personalstyrkan i de tre brigaderna till sammanlagt 18 000 man ur Kustartilleriet och cirka 11.500 man ur Armén.

De enheter, som kom att ingå i spärrarna beskrivs och åtföljs av ritningar över befästningar och pjäser m.m., där alla f.d. pjäsbemanningar åter kan få se hur personalen grupperades i grundställning för alla förekommande pjästyper. Alla pjästyper återges med ett unikt bildmaterial liksom också all förekommande eldledningsmateriel för hela den aktuella tidsepoken.

Därefter påbörjas vandringen till alla de 77 batterierna från norr till söder. Man börjar på batteri Roten (RN) och slutar med batteri Landsort (LO). Varje beskrivning innehåller kartor och ritningar över respektive befästningar samt ett stort antal fotografier exteriört och interiört. Författaren har inte lämnat någon möda osparad för att också leta upp även de minsta 57 mm:s batterier, som ibland endast bestod av en eller två pjäser.

Historiken för varje batteri återges. Det skedde en successiv teknisk utveckling. Nya batterier byggdes i princip på ett gammalt, som t.ex. på Söderarm och Landsort. Bildmaterialet är exklusivt och av hög teknisk kvalitet. De flesta bilderna har författaren själv tagit, men det finns också flera andra bildkällor. En som lämnat många bidrag är Leif Cimrell, som deltog vid avvecklingen av i princip alla vapenbefästningar inom SK. Flera bilder är också hämtade från Urban Sobéus efterlämnade arkiv. Flera personer nämns också som bildleverantör. En av dem, som lämnat många bilder, är Erik Himmelstrand. Äldre bilder i svart-vitt, men även i färg, kommer från Vaxholms fästningsmuseum (VFM) samt i övrigt också från Försvarets Materielverk (FMV), Fortifikationsverket (FortV), Krigsarkivet (KRA) och Statens Maritima museer (SMM).

Som avslutning innehåller boken en ordlista, som kan vara värdefull för dem, som inte har erhållit kustartillerikunskap genom värnplikt eller anställning. För de, som vill läsa mer om Kustartilleriets historia finns en förteckning över tryckta källor.

Jag finner anledning att avsluta denna recension på ungefär samma sätt, som jag avslutade min recension av "Bunkerboken". Man kan säga, att författaren har varit ute, när klockan stod på fem i tolv. Samtidigt med hans noggranna dokumentationsarbete pågick nämligen avvecklingen av alla de fortifikatoriska försvarsåtgärder och de förband, som funnits under 100 år eller mer och som försvarat Stockholms sjöfront. Försvarsbeslutet år 2000 innebar, att invasionsförsvaret skulle avvecklas. Detta kunde få helt bisarra konsekvenser, t.ex. att de moderna 12/70-batterierna, som endast funnits i krigsorganisationen i 15 - 20 år avvecklades, genom att artillerimaterielen skrotades, anläggningarna tömdes på all materiel, kablage och VVS-materiel m.m. togs ur anläggningen och när endast kala betongväggar återstod förslöts anläggningarna.

Boken *Stockholms Kustartilleriförsvar 1914- 2000; En guide till det fasta sjöfrontsartilleriet i Stockholms skärgård* är skriven med ett informativt språk och är illustrerad med fler än 1000 högkvalitativa fotografier, kartor och ritningar, där bokens A 4-format medgett, att många både stora och små illustrationer kunnat inrymmas. Språket är balanserat och använda begrepp är i princip felfritt. Att författaren varit noga med att åstadkomma en bok, som är saklig och korrekt, framgår av den förteckning över personer, som medverkat med fakta och kunskaper. Förutom berörda myndigheter, museiföreningar och organisationer representerar de förtecknade namnen en gedigen kustförsvarskunskap.

Detta är en bok, som har en hög nostalgieffekt och som bör innehåas av varje kustartillerist och övriga intresserade. Den miljö, som boken skildrar, känns igen, redan när man ser bokens omslag, som överensstämmer i färg och utformning med Kustartilleriets artillerireglementen och skjutinstruktioner.

Sten Munck af Rosenschöld
f.d. kustartillerist

Nytt signalspaningsfartyg

Det blev det polska varvet Nauta i Gdynia, som tog hem ordern om ett nytt signalspaningsfartyg, som ska ersätta nuvarande HMS Orion. Ordern är värd 730 miljoner kronor.

Nybygget påverkar dock Saab/Kockums verksamhet såväl i Malmö som i Karlskrona.

Byggstart sker redan i år och fartyget ska levereras till Marinen år 2020.

Karlskronavarvet kommer att montera all signalutrustning på fartyget.

Det finns vare sig utrymme eller personal för att bygga fartyget på Karlskronavarvet, meddelar Saabs presstjänst. Byggandet av två ubåtar i A 26-klassen samt modifieringen av två ubåtar i Gotlandsklassen tar alla resurser i anspråk. A 26-ordern är värd 7,6 miljarder kronor.

Nuvarande signalspaningsfartyg, HMS Orion; ingår i 1.ubåtslottiljen och sjösattes vid Karlskronavarvet 1984 som nybygge 412 och har moderniserats vid ett antal tillfällen. Hon anses vara en av en

HMS Orion

av de viktigaste komponenterna i arbetet med underrättelseinhämtning till havs. Förutom personal ur marinen finns operatörer från Försvarets radioanstalt ombord. Besättningen uppgår till 25 man och två besättningar.

Olle Melin

Blivande fänrik årets Neptunibrud

Som Neptuni Ordens 111:e mottagare av brudgåva från Axel Kristian Adelskiölds fond utsågs Matilda Larsson Westerholm, 28 år, bosatt i Karlskrona och dotter till löjtnanten i Flottan Thomas Larsson och Lize-Lotte Westerholm.

Matilda är uppvuxen i Karlskrona och i Sjövärnsskåren kom intresset för sjön. Matilda är specialistofficer i Marinen med sjötjänst som sonarbefäl på Kosterklass och Visbykorvett. Matilda studerar nu sista terminen på Officersprogrammet på MHS för att utexamineras 14 juli 2017 och erhålla fänriks grad.

Den 5 augusti 2017 kommer Matilda att vigas i Amiralitetskyrkan med kaptenen i Flottan, Mattias Nielsen.

Den blivande bruden fick gåvan i samband med Neptuni Ordens Vinterhögtidsdag lördagen den 25 mars.

Matilda Larsson Westerholm flankeras av Neptuni Ordens Styrande Chef Karl-Olof Hammarkvist och CM Jens Nykvist.

Foto Mårten Granberg

En liten historia

Pansarskeppen ligger på Visby redd en sommar dag. Amiralen har låtit ordna med dans ombord på flaggskeppet *Gustaf V* och yngre och äldre Visby-rosor har inbjudits som gäster. Även några officerare och kadetter från övriga fartyg har inbjudits att delta för att förstärka det manliga inslaget

Fem förhoppningsfulla kadetter sitter i *HMS Drottning Victorias* motorbåt 1 tillsammans med sin kadettofficer. På färden över till flaggskeppet får de unga sjöhjältesämnena en sista förmaning av sin lärare, om hur man skall uppträda för att på bästa sätt göra ett gott intryck på det motsatta könet:

Men det skall jag säga er kadetter. Ni har inte blivit bjudna ombord för dans på flaggskeppet för att ha roligt, utan ni är bjudna dit för att dansa med icke dansanta damer”.

Skeppsgossehistoria - del 2

Den 22 december 1848 utfärdade "Kongl. Maj:t Nådiga Reglemente för Dess Flottas Skeppsgossecorps". I detta reglemente angavs, vilka som i första hand, skulle anställas. Det angavs bland annat, att företrädare skulle givas åt gossar, vilkas fäder länge och väl tjänat vid Flottan, omkommit eller blivit skadade i Flottans tjänst. I andra hand skulle de, som var uppfödda vid kusterna, anställas. I reglementet talas det också om, att de sökande gossarna skulle examineras "utrönande av deras egande kunskaper och förståndsgåvor". Det talas också om, att skeppsgossekåren inte hade något gemensamt med välgörenhetsinrättningar för fattiga barn. Lägsta antagningsåldern var 13 och den högsta 16. År 1871 utfärdades nya bestämmelser för skeppsgossarna. Dessa bestämmelser överensstämde i stort med tidigare men antagningsåldern ändrades så, att lägsta antagningsålder fastställdes till 13 år och ingen över 15 år fick antas. Dessa åldersgränser ändrades år 1900. Lägsta antagningsålder blev då 15 år och högsta 17.

Merparten av skeppsgossarna utbildades i Karlskrona, men viss utbildning genomfördes i Stockholm och Göteborg. Enligt 1824 års stat fanns det i Göteborg 20 ordinarie skeppsgossar och 10 extra, likaså i Stockholm. Kåren i Göteborg och Stockholm drogs in 1848 respektive 1854. Den 16 juni 1876 beslöts i kungl. Brev, att extra skeppsgossar, max 20 stycken, skulle anställas i Stockholm. Redan året därpå utökades antalet till 35. Dessa skeppsgossar fick sin föreskrivna skolundervisning i en folkskola på Skeppsholmen. Viss utbildning av skeppsgossar genomfördes också på Sveaborg utanför Helsingfors.

Det extra kompani, som tillkom enligt beslut 1783, drogs in 1848 och fram till år 1880 varierade antalet skeppsgossar mellan 150 och 300.

Den första skeppsgossekasernen (under klockstapeln) för 150 skeppsgossar var färdig 1842. Bild Skeppsgossen

Från och med 1 januari 1875 genomfördes en viktig organisationsförändring, som gav ökad stadga åt skeppsgossekåren. Kåren ställdes under egen, fristående, chef. Den förste chefen var kommandörkapten Otto Lagerberg och den siste chefen var kommandörkapten Gösta von Schoultz. Under sommarens praktiska sjömansutbildning kommanderades kårchefen som chef för skeppsgosseavdelningens fartyg. *HMS Najaden* var chefsfartyg under 42 år.

En ny kasern för skeppsgossar hade länge varit föremål för segslitna förhandlingar. År 1878 lades grunden till den efterlängtna kasernen och den 6 april 1881 var det dags för inflyttning. Kasernen innehöll också lokaler för administration och skola. Samtliga skeppsgossar överfördes till Karlskrona.

År 1880 fastställdes antalet skeppsgossar till 300. År 1892 beslöts, att antalet skeppsgossar skulle vara 400. Att värva så många skeppsgossar som 400 innebar vissa svårigheter. För att komma till rätta med detta höjdes dagpenningen år 1899 från två öre till hela tio öre. Vidare kan nämnas, att 1894 utfärdades nya bestämmelser avseende antagningen. Lägsta antagningsålder sattes till fyllda 16 men ej 18 år. Detta beslut reviderades 1899 då antagningsåldern sänktes på nytt och fastställdes till 15 men ej 17. Redan året efter fastställdes antagningsåldern till fyllda 15 år och under vissa omständigheter 14 år. Fortfarande var maxåldern 17 år.

År 1902 hade man uppnått målet med att anställa 400 skeppsgossar. Följande år utökades numerären till 500. Denna ökning kunde genomföras efter nu gällande bestämmelser för antagning. Detta medförde, att förläggningskapaciteten i skeppsgossekasernen inte räckte till. Den utrangerade korvetten *Norrköping* fick utnyttjas som logementsfartyg.

År 1907 bestämdes numerären vid skeppsgossekå-

Skeppsgossekasernen i Karlskrona. Bild Skeppsgossen

1.skeppsgossekompaniet år 1890.
Bild Sjöhistoriska Museets samlingar

Logementsfartyget Norrköping i Marstrand.
Bild Bohusläns museums samlingar

ren i Karlskrona till 400, samtidigt som en ny kår om 200 skeppsgossar, fördelade på två kompanier, organiserades i Marstrand. Denna kårs skeppsgossar skulle karlskrivas för Stockholms Örlogsstation. I Marstrand bedrevs mycket av den teoretiska utbildningen på Carlstens fästning och i vissa lokaler ute i staden. Korvetten *Norrköping*, som tidigare varit logementsfartyg i Karlskrona fick samma uppgift i Marstrand. Detta fartyg ersattes under de två sista åren, som skeppsgosseutbildning bedrevs i Marstrand, av det utrangerade pansarskeppet *Niord*.

Endast några år efter det skeppsgossekåren var etablerad i Marstrand aktualiserade frågan om skeppsgossekåren skulle vara kvar i staden. Detta berodde på olika faktorer, varav en var, att förlägningsförhållandena i Marstrand ansågs mindre bra. Dessutom uteblev den förväntade rekryteringen av pojkar från fiskarbefolkningen. I oktober 1912 bemyndigades Sjöförsvarsdepartementet genom ett Kungl. Brev att tillkalla sakkunniga och starta en utredning. Denna utredning blev långvarig, bl.a. på grund av första världskrigets utbrott och avslutades först i december 1917. Utredningen påpekade bland annat:

- att skeppsgossekåren har, och bedöms ha, stor

Logementsfartyget Niord i Marstrand.
Bild Skeppsgossen

betydelse för rekryteringen till flottans sjömanskår samt rekrytering av underbefäl och underofficerare.

- att kåren i Marstrand skulle flyttas, i första hand till, Stockholm och i andra hand till Göteborg.

I utredningen lämnades också ett förslag om, att den teoretiska utbildningen skulle anpassas till det *allmänna folkbildningssystemet*.

Vid föredragningen inför utskottet i Riksdagen framhöll Chefen för Sjöförsvarsdepartementet bl.a. följande ”*Jag anser mig därjämte böra erinra om att rekryteringen av sjömanskåren medelst karlskrivna skeppsgossar icke blott ställer sig avsevärt billigare än rekryteringen medelst kontraktsanställda utan även måste anses som en mera pålitlig rekryteringskälla än genom kontraktsanställning.*”

Som en konsekvens av den långvariga utredningen (från 1912 till 1917) beslöt Riksdagen, att Skeppsgossekåren skulle omfatta 600 gossar och att Marstrandskåren skulle bibehållas i likhet med tidigare. Likaså skulle fördelningen av skeppsgossar omfatta 400 i Karlskrona och 200 i Marstrand.

Ytterligare en konsekvens blev, att nya föreskrifter för utbildningen utarbetades för att på försök tillämpas från oktober 1918. Villkoren för Karlsskrivning (examen) skulle vara desamma som i tidigare reglemente.

Redan i december 1920 tillkallades sakkunniga för att verkställa en omarbetning av reglementet. Detta mynnade ut i ett nytt förslag 1921 (flera anmärkningar riktades mot de två år tidigare utgivna bestämmelserna). De nya bestämmelserna för utbildningen utfärdades enligt detta förslag och 1923 utgavs ett nytt reglemente för utbildningen att gälla från 1 januari 1924. Dessa utbildningsföreskrifter gällde i stort sett till Skeppsgossekårens avveckling.

Det nya förslaget innebar i princip, att utbildningen skulle vara treårig och omfatta, dels undervisning i allmänna skolämnen i skeppsgosseskola, dels fackutbildning. Den senare skulle innehålla militär utbildning i land och sjömansutbildning ombord. Utbildning i dessa olika ämnen skulle pågå jämsides med varandra under tre vintrar.

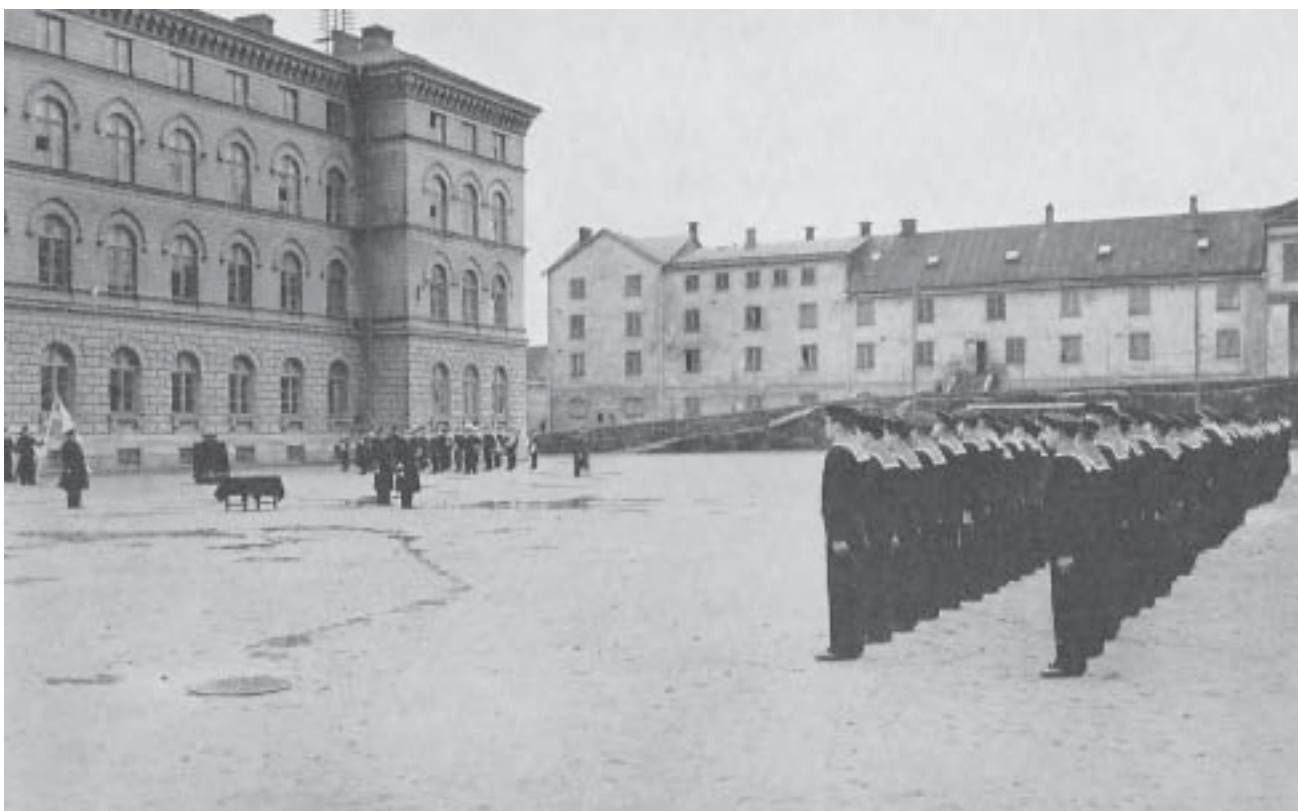
Skeppsgossekåren i Karlskrona 1934. Bild Skeppsgossen

Försvarsbeslutet 1925 fick som bekant stora konsekvenser. Armén fick se stora förbandsneddragningar (regementsdöden). Även Marinen och därvid skeppsgossekåren fick vidkännas neddragningar. Antalet skeppsgossar minskades från 600 till 450. Den nya fördelningen blev 283 skeppsgossar till Karlskrona och resterande 167 till Marstrand.

Försvarsfrågan togs upp till behandling i en parlamentariskt sammansatt försvarskommission 1930. Kommissionens arbete pågick under hela fem år. Kom-

missionen granskade givetvis även, om skeppsgossekåren skulle bestå. Följande principiella uttalande gjordes

"I betraktande av de obestridliga fördelar, som skeppsgosseinstitutionens innebär såväl ur tjänst- som ekonomisk synpunkt, har kommissionen kommit till den uppfattningen, att nämnda institution alltjämt bör bibehållas inom marinorganisationen. Kommissionen har därvid beaktat jämväl det förhållandet, att segelfartygsutbildningen fortfarande, såväl i Sverige som flerstädes utomlands, anses såsom den ojämförligt för-

Sista skeppsgossekompaniet karlskrivs den 15 april 1939. Bild Skeppsgossen.

nämligaste, när det gäller danandet av goda sjömän!

Kommissionen föreslog också, att kårerna borde sammanslås till en kår med förläggning i Karlskrona. En av anledningarna var, att kåren då fick en enhetlig ledning och utbildning. En annan anledning var, att rekryteringsunderlaget till kåren I Marstrand var i stort sett detsamma som till Karlskronakåren. En av anledningarna att Marstrandskåren, som tidigare nämnts, hade bildats för att rekrytera pojkar från fiskare- och skutsamhällena på Västkusten. Denna förväntande effekt på rekryteringen uteblev nästan helt. Kommissionen lämnade också en del andra förslag. Ett av förslagen var, att skeppsgossarna skulle efter sin karlskrivning (examen) utnämnas till 2.klass sjömän istället för som tidigare 3.klass sjömän. Kommissionens förslag också, att en vidareutbildning skulle anordnas, så att manskap kunde bli officerare.

Nämnda förslag tillstyrktes av de sjömilitära myndigheterna.

Den tillsatta försvarskommissionens förslag resulterade i en Kungl. Maj:ts proposition nr.225 till 1936 års riksdag. I Propositionen föreslogs, att skeppsgosseinstitutionen skulle upphöra.

Flottans ansvariga myndigheter fick inte tillfälle att yttra sig.

År 1936 beslöts i enlighet med propositionen. Avvecklingen skulle ske successivt, allt eftersom de befintliga tre årskurserna hade fullföljt sin utbildning och karlskrivits. Beslutet väckte, av förklarliga skäl, både harm och oro, särskilt med hänsyn till de omfattande och klarläggande utredningar, som gjorts några år tidigare och att inte övrig hänsyn tagits till uttalanden från sjömilitär expertis. Oppositionen fick ökad styrka, då det framkom, att de sakskäl, som åberopats i propositionen, inte hade någon reell grund. Med anledning av protesterna togs frågan åter upp vid efterföljande riksdag. Det hade då inkommit ett antal motioner med begäran, att beslutet om indragning skulle återtogs eller uppskjutas, så att en ytterligare utredning kunde göras. Beslutet om nedläggning skeppsgossekåren kvarstod dock.

I februari 1937 gjorde Chefen för Marinen, viceamiral Ch. De Champs, ett inlägg i debatten. Han avslutade med orden.

En indragning av skeppsgossekåren länder enligt min uppfattning Flottan och därmed riksförsvaret till väsentlig skada. Icke någon av flottans ansvariga myndigheter skulle -därest de blivit frågade därom- hava tillstyrkt en sådan åtgärd.

Förutom ovanstående inlägg gjordes liknande inlägg av flera högre officerare bland annat Chefen för marinförvaltningen, viceamiral Harald Åkermark, stationsbefälhavaren vid Stockholms örlogsstation konteramiral C Lindsström, Chefen för Kustflottan konteramiral F. Tamm och Befälhavande amiral i Karlskrona G. Bjurner.

Amiral Ch. de Champs. Bild Skeppsgossen

Riksdagen 1937 gjorde ingen ändring av det tidigare fattande beslutet. Våren 1937, efter verkställd karlskrivning, avvecklades alltså skeppsgossekåren i Marstrand. De två återstående årskurserna i Marstrand överfördes till Karlskrona.

Den 15 april 1939 verkställde stationschefen i Karlskrona, konteramiral H. Friis, den sista karlskrivningen av skeppsgossar.

Kjell A Jönsson

Minnesstaty över Skeppsgossekåren. Statyn är placerad framför f.d. Skeppsgossekasernen

MANY COMPANIES TALK ABOUT MULTI-DIMENSIONAL DEFENCE. **FEW CAN DELIVER IT.**

GRIPEN
Gripen is a new generation of multi-role fighter aircraft featuring state-of-the-art technology.

RBS15 surface-to-surface missile system for anti-ship engagements and land attack missions.

Advanced surveillance and command systems, such as Sea Giraffe radars and 9LV Combat management system.

SURFACE SHIPS
Stealth corvettes and other vessels, dedicated for their missions. 300 years of shipbuilding in the making.

Unmanned underwater systems for MCM, anti-submarine warfare, anti-surface warfare and counter terrorism.

THE A26
The disruptor in submarine design and operations. Over 100 years of world-leading submarine development.

With centuries of innovative shipbuilding experience, 80 years of evolutionary steps in the air, few companies can match our defence solutions. We work relentlessly to create fighters, stealth vessels, future proven submarines, weapons, radar and communications systems one step ahead of the competition, that's what we at Saab call our *thinking edge*.

www.saab.com

SAAB

Lärlingsprogram vid Saab/Kockums – Karlskronavarvet

I snart 350 år har man byggt, modifierat, reparerat och underhållit örlogsfartyg vid varvet i Karlskrona. Åtskilliga människor har varit varvsarbetare (pillemausare) och det finns exempel på, hur åtta generationer i rakt nedstigande led haft sin utkomst på varvet. Kronans kaka är liten men säker, hette det. Varvet var under vissa perioder i den svenska historien landets största arbetsplats.

Det har alltid krävts ett stort antal kvalificerade yrkesarbetare, samtidigt som det fanns plats för, vad vi idag lite vanvördigt kallar, ”enkla arbeten”.

Det, som är lite unikt för varvet, är, att man under långa perioder, främst under 1900-talet, haft en inbyggd lärlingsutbildning, parallellt med att lärlingarna arbetade vid sidan av en kvalificerad yrkesman.

Min far började på varvet 1922 och fick som så många andra börja som springpojke mellan verkstäderna på varvsområdet, varefter följde ett antal år som lärling, innan det var dags att ta steget ut som yrkesarbetare, i hans fall landelektriker.

Efter andra världskriget och några decennier framåt hade man en lärlingsutbildning, där man efter löparperioden utbildade sig till ett yrke under tre år. Under denna period arbetade man fem, sedermera fyra dagar i veckan inne på varvet och samtidigt deltog man tre kvällar i veckan i undervisning vid Centrala verkstadsskolan i Karlskrona mot ledig måndag. Lärare var i regel kvalificerade ingenjörer och arbetsledare från varvet. Efter avslutad utbildning tog det ytterligare några år (sammanlagt sju), innan man kunde kalla sig för yrkesarbetare.

När den svenska gymnasieskolan reformerades, så upphörde denna typ av intern utbildning.

Det mesta går igen. Nu har varvet tillsammans med

af Chapmangymnasiet i Karlskrona sedan något år inlett ett samarbete med förhoppningen, att på så sätt rekrytera kvalificerad arbetskraft till varvet. Projektet går ut på följande:

- Verkstadsbaserad gymnasieutbildning inom attraktiva framtidsyrken
- Personlig handledare som hjälper eleven genom utbildningen
- Teoretisk och praktisk utbildning i direkt anslutning till arbetslivet
- Möjlighet till sommarjobb för de elever, som sköter sin utbildning
- Goda möjligheter till tillsvidareanställning vid avslutad utbildning

Höstterminen 2016 fanns 20 sökanden till 15 platser.

Det föreligger ett stort behov av kvalificerad arbetskraft vid varvet. Byggandet av de nya 26-ubåtarna, livstidsförlängningen av ubåtarna i Gotlandsklassen, samt byggandet av Orions ersättare ställer stora krav på varvet och arbetskraften.

De närmaste åren planerar Saab/Kockums att rekrytera cirka 200 personer. Detta kan också innebära, att samarbetet med gymnasieskolan utökas.

Olle Melin

Foto Saab/Kockums

Traditionsenlig revelj i Karlskrona

Efter att på Valborgsmässoafton ha spelat på slottet i samband med högvakt och HM Konungens födelsedag, var det för Marinens Musikkår att ta bussen hem och i arla morgonstund på 1.maj spela den traditionella Reveljen, som man gjort, med några få undantag, sedan 1840.

Trots nattkylan hade ovanligt många karlskronabor och tillresta mött upp denna soliga 1.maj och följde musikkåren runt den cirka två timmar långa marschen. Stopp gjordes vid Föreningen Gamla Karlskrona, vid residenset för landshövdingen och på Björkholmen, där byalaget med bl.a. radiokändisen Lisa Syrén bjöd på blåbärssoppa.

Därefter tågade man vidare till Gröna Gången, där marinbaschefen Erik Andersson bjöd på kaffe och bulle och där musikkåren för en kort stund blev musikkör och framförde några vårsånger under Gunnar Thörnqvists ledning.

Som avslutning spelades traditionsenligt Marinbasens marsch eller Chefsmarsch, som den också heter, en marsch av en av våra marschkungar, Viktor Widqvist.

Flaggtrumslagare Karin Svensson ledde som vanligt kåren med bravur.

Foto Olle Melin

Olle Melin

Upp på Björkholmen och den väntande blåbärssop-

Hela tåget på väg nerför Björkholmsbacken

Morgonpigga karlskronabor på marsch

Radiokändisen och numera björkholmsbon Lisa Syrén i samtal med musikkårens chef Thomas Hjortenhammar

Marinbaschefen Erik Andersson, värd på Gröna gången

Stridsbåt 90 i nationella skyddstyrkorna, hemvärn med marina uppgifter

Isamband med FB2000 beslutades, att kustartilleriets 6 amfibiebataljoner kraftigt skulle reduceras i antal. Då fanns fortfarande den relativt moderna och i antal omfattande båtparken kvar. Framtidens marina förband, amfibieregementet och bassäkkompanierna tog stridsbåtar i bruk, men antalet båtar var(är) så stort, att Hemvärnet kunde organisera hemvärnsbåtkompanier och tilldelades stridsbåtar i den omfattning, som ansågs vara skälig. HVbåtkompanier finns idag i 3 hemvärnsbataljoner, på västkusten, ostkusten och på sydkusten.

I Blekinge organiseras stridsbåtarna i 37.e hemvärnsbataljonen och utgör där 373. Hvåtkompaniet.

Kompaniet har 6 stridsbåt 90H och tre G-båtar organiserade i tre plutoner(2x90H+1G-båt/plut) Varje stridsbåt har dubbla besättningar för att kunna köras dygnet om och ändå kunna innehålla kraven på vila.

37.e hemvärnsbataljonens huvuduppgift är att skydda och bevaka Marinbasens basområde och med tanke på, hur terrängen ser ut, är givetvis en sjörorlig komponent ett måste för att kunna lösa tilldelade uppgifter. De uppgifter som HVbåtkompaniet skall kunna utföra är bl.a. eskort av fartyg, ytövervakning, Maritime Check Points(MCP) utläggning av strand- och hamnsförsvarsmineringar(varje stridsbåt kan bära 6 minor) och att transportera och understödja insatskompaniet vid O-plats och tagande av terräng, d.v.s. avsevärt mer än att bara agera transportmedel. Dessa förmågor övas kontinuerligt och vi kan stolt säga, att vi i allt väsentligt återtagit förmågan att lägga ut mineringar i kustnära farvatten, med allt vad det innebär av planläggning och dokumentation men inte minst det sjömansmässiga hanterandet.

Rekrytering och utbildning för hemvärnets stridsbåtsförare

De i hemvärnet aktiva förarna är alla grundutbildade stridsbåtsförare med bakgrund i amfibiebataljonen eller ekipagekompaniet/bassäk. För att få ingå i hemvärnets båtkompani krävs en repetitionskurs med examination samt den formella behörigheten fartygsbefäl klass 8. Förutom det så krävs CRM (anpassad ledarskapsutbildning), Basic safety (grundläggande säkerhetsutbildning), ROC (telefoncertifikat för VHF) och godkänd hälsa sjö. Båtschef/förare/ navigatör har alla samma utbildning och ett hemvärnsavtal på nio eller tio dagar per år. För att få behålla behörigheten efter repetitionskurs krävs minst 50 timmar bryggjänst under två år i rad.

Stridsbåt 90H Data och prestanda

Löa 15,9m

Bredd 3,9m

Depl 15 ton

Maskin: 2X Scania DSI 14 på 14l med 625hp/maskin

Framdrivning: 2ggr 440FFjet vattenjetdrift

Fart: 30-40 knop beroende på last

Räckvidd: Full fart 7-10 timmars körning beroende på last

Beväpning(HV) 1x Tung kulspruta 12,7 mm (3xTung kulspruta för båtar ingående i amfibieregementets förband)

Last max 21soldater (inklusive besättning) alternativt 6 minor, alternativt max 3 ton

Besättning:

Båtschef

Förare

Navigatör

Maskinist

Alla nautiker har samma utbildning, maskinisten maskinbefäl klass 8 samt typutbildning stridsbåt

Med stridsbåt 90H har hemvärnets förmåga ytterligare vässats och förbandet kommer successivt fortsätta bygga förmågor, så vi ännu bättre kan bidra till Marinbasens skydd och bevakning.

Johan Melin

Plutonchef 2.pluton, 373.e HVbåtkomp
(tidigare major och stabschef i 3.amfibiebataljonen)

Artikelförfattaren

Marin övning och Försvarsmaktsövning

Övningsområdet

I början av september inleds en stor internationell marin övning i södra Östersjön, Northern Coasts 2017, NoCo. Motsvarande övning startade 2009 på tyskt initiativ och Sverige, Danmark och Finland inbjöds delta. Sedan dess har övningen återkommit och antalet deltagande nationer har successivt utökats. I år deltar 15 nationer samt en styrka, som seglar under Natoflagg. Av de nordeuropeiska Natoländerna är det endast Frankrike och Storbritannien, som inte deltar.

Från svenska marinen deltar ubåten *Halland*, korvetterna *Härnösand* och *Nyköping*, minröjningsfartyget *Vinga*, röjdykarfartyget *Sturkö* samt stabs- och lagfartyget *Carlskrona*.

Övningsledare är den tyske försvarschefen general Volker Wierer och från den tyska marinen kommendör Herbert Bauer.

Från svensk sida leds verksamheten av marinchefen, amiral Jens Nykvist och för planeringsansvaret svarar överstelöjtnant Hans Gottfridsson. Övningsansvarig är kommendör Magnus Jönsson vid marinledningen.

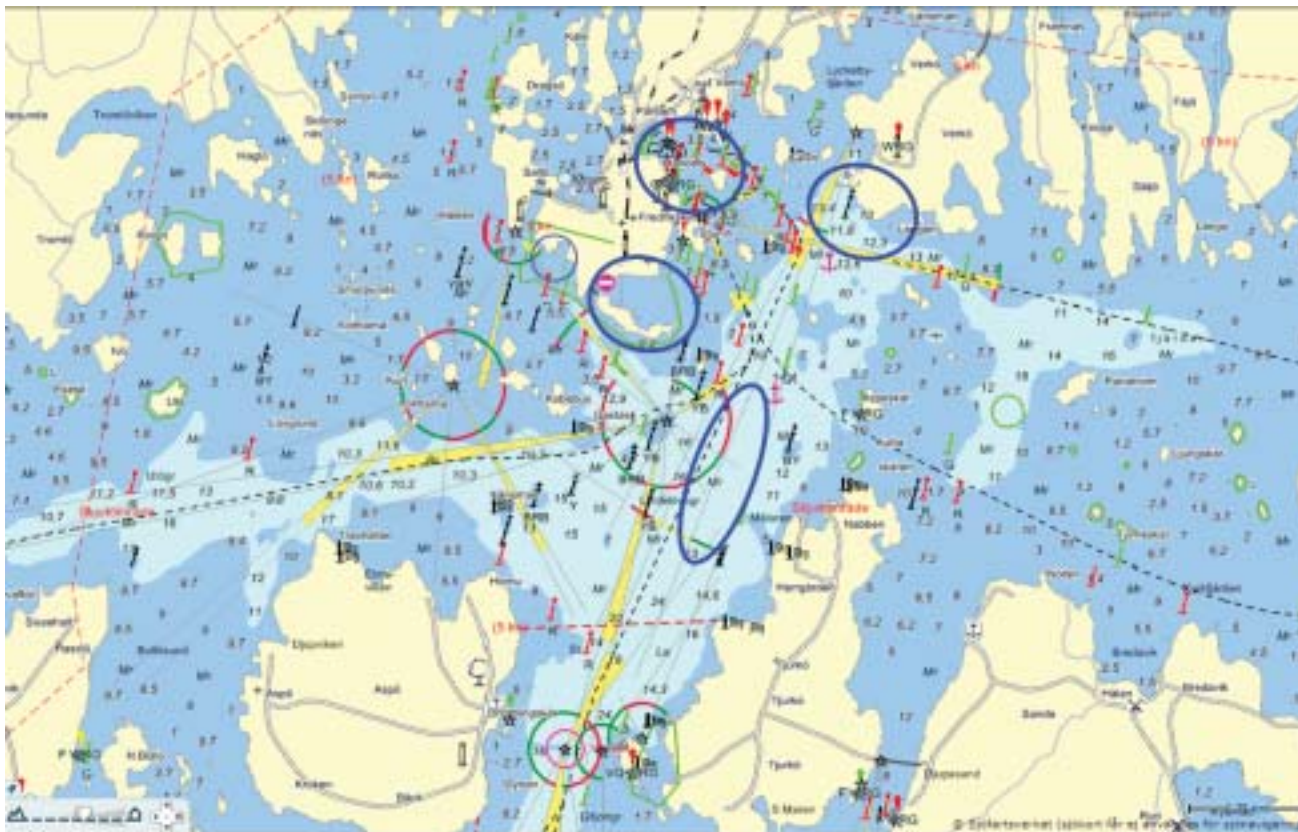
Scenariet för övningen är oroligheter i södra Östersjön med fiktiva stater.

Övningen inleds 8 september med en hamnfas, där fartygen ligger i Karlskrona, i örlogshamnen, i handelshamnen, på Verkö samt på redde. Bl.a. fordras tid för att kunna kommunicera med varandra med olika samsbandsmedel.

Olle Melin

Deltagande nationer med 52 fartyg, 4000 man och 50 stridsfordon

Karlskronabassängen 8-11 september

Försvarsmaktsövningen Aurora 2017

För första gången under 2000-talet genomför Försvarsmakten en övning tillsammans med civila myndigheter och organisationer. Syftet med övningen är:

- Utveckla FM operativa förmåga
- Utgöra en milstolpe i FM reformarbete
- Skapa förmåga att genomföra gemensamma operationer
- Kunna ge och ta emot militärt stöd
- Övningen ska kommuniceras i syfte att synliggöra förmågan och viljan och stärka förtroendet

Det övergripande målet är att höja Försvarsmaktens samlade förmåga att möta en eskalerande väpnad konflikt i vårt närområde, där Sverige utsätts för ett strategiskt överfall med begränsad politisk- och militärstrategisk målsättning.

Övningen äger rum 11–29 september och är uppdelad i fyra skeden med ett förberedelse-skede 11-17, förmågaskeden 18-23, försvaras-kede 24-27 och ett avvecklingsskede 27-29.

Den övade uppgår totalt till 19 195 personer, varav cirka 16 000 tjänstgör samtidigt. Av de övade och övningsledning är cirka 11 000 fast anställda och cirka 6 500 hemvärnsmän. Marinens personalstyrka är cirka 2 000 personer.

Scenario	Sverige
	- Stipulerad situation har genomförts och genomförs i syfte att öka förmågan samt erhålla en nöjeseffekt - Tillgängliga förband utbildas - Stöd genomförs och genomförs - Önder aktiveras och tilltar till förstärkandeuppdrag påbörjas med delar - Utgångspunkt och under tillräckligt förstärkande uppdrag - Bevakauppdrag genomförs och övervakas i HVR beredskap, HVR larm, mobilisering - HNS i GÖTTABERG
	A-land
	- Förbereder till och utvärderar, tillåter med B-land men SE kan inte utvärderas - Övar påverkanoperationer - Vill utvärdera NATO:s inblandning
	Nato
	- Frankrike är delvis genomförd - HNS samordning - VITF är en förband förklarad beredskap
	Roland
	Har påbörjat förberedelser för mobilisering

Förberedelseskedet	Förmågeskedet	Förvaraskedet	Avvskedet
09-11--17	09-18--23	09-24--27	09-27--29

Förberedelser vid ledningar och OrgE

- Tillgänglighet
- Röskeffekt
- Tillsammans
- Trovärdighet

Syfte:

- Förbereda staber, förband och övningsledning för att kunna påbörja övn (före övningen)
- Placering och ordning
- Synliggöra övn (Info-mem)
- Motta utländska förb (HNS och VLS)

Skedesmål:

- Samråning och förmågehöjande åtgärder inom övade förband vidtagna
- Samverkan påbörjad med andra aktörer (central och regional samordning med)
- Förberedelser för utgångsgruppering och basering genomförda.
- Alla deltagare är informerade om övningens omfattning och innehåll

Övningsmål:

- Förmåga att ge och ta emot militärt stöd.
- Förmåga att kommunicera egen pågående och genomförd verksamhet.
- Förmåga att bibehålla eller skapa operativ handlingsfrihet genom samverkan med andra aktörer

Framgångsfaktorer:

- Verksamhets säkerhet förberedd och planlagd
- Ledningssystemets funktionalitet (IOC 11/9, FOC 17/9)
- Koordinera övningsstart, anmälan och ansvar av förb och andra aktörer i övningen (synkroniseringsmatris)
- Väl planlagd arbetstid (förhandling)
- Gott orderrätt när till taktiska chefer
- Intern och extern kommunikation
- Säkerhetstjänst

Den övergripande övningsmålsättningen för Marinen är

- Sjöövervakningsoperation à Kustförvarsoperation.
- Fokus är ledningsnivå mellan operativ och högre taktisk nivå
- Samordning mellan Marinens taktiska stab och övriga taktiska staber ska övas.

Strax under 50 statliga myndigheter och organisationer, ett antal länsstyrelser, regioner och landsting har anmält sitt deltagande.

Olle Melin

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult SRF

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

Från Gustaf III:s "Amphion" till Carl XVI Gustafs T 46. Ett 20-tal örlogsfartyg och båtar med koppling till Gustaf III, herlig Karl, Oscar I, Oscar II, Drottning Victoria, Gustaf V, prins Wilhelm, prins Bertil och Carl XVI Gustaf presenteras, även som fyra kungliga statsbesök i Helsingfors med örlogsfartyg och Mannerheims statsbesök i Stockholm 1919 med en isbrytare! I boken skildras också Gustaf III:s äventyrliga sjökrig mot Ryssland 1788-1790 där utgången hängde på ett hår och flera andra dramatiska örlogshistoriska händelser. I boken finns ca 110 oljemålningar, kartor och fotografier. Oljemålningarna är utförda av de kända marinmålarna J.D. Schoultz, Jacob Hägg, Herman af Sillén, Christer Hägg, Håkan Sjöström m.fl. En praktbok! 176 sidor. Pris 450 kr. Numrerad bibliofilupplaga, 150 ex, med exklusiv pärm, 750 kr.

En närmare presentation av boken finns på magnusullman.com
Du kan beställa boken på tel: 0708 1919 29 eller
e-mail: magnus.ullman@imlaw.se

Boken levereras med en inbrottsförsäkring till angivet adress. Priset inkluderar porto och emballage. För leverans till adress i utlandet tillkommer extra porto med 50 kr.

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

KORSORD

Tyvärr blev det en miss i korsord nummer 1. Vågrätt 14 syftade på år 1999, vilket jag missade att notera. Svaret blir då MIM.

Trots detta så delar jag ut priser till de tappra som sänt in sina lösningar, nämligen

Nils-Georg Folkesson, Växjö

Martin Hellsing, Örebro

och jag delar som vanligt ut föremål ur Jonny Ekdahls produktion.

GRATTIS!

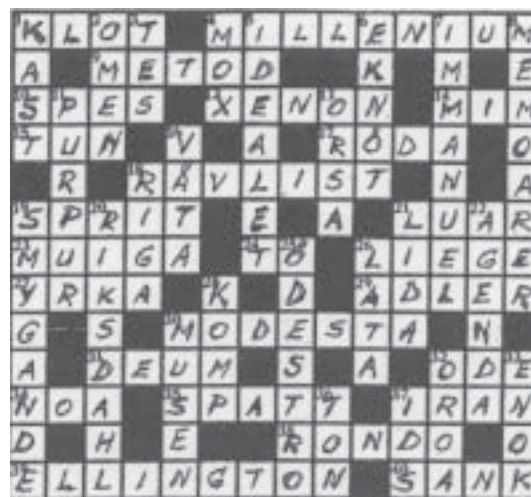
Korsord nr 2 hoppas jag ska vara rätt. Lösningar till detta korsord ska vara insänt senast den 1 augusti till

Redaktören Flottans Män

Författarevägen 9

371 63 LYCKEBY

Lösning Korsord 1 2017

Jonny Ekdahls Knåp och Knep

Vågräta ord

1. Kärleksbetygelse
4. Oskyldigt lidande
9. Modernt sätt att se
10. Segelrep
12. Var väl Stenbocks kurir
14. Bestämd mängd
15. ÖB i Valhall
17. Glimmar som guld
18. Specialist på stenmälén
19. Rörig
21. Segelstake
23. Släkträdets nedre del
24. Namnskiffer
26. Varg
27. Riking
29. Den sista
30. Vilseledande föremål
31. Kampvilja
32. Reflexivt pronomen
34. Genljud
35. Också siarkonst
37. Folklig berättelse
38. Mängd
39. Draga till sig
40. Finkänslighet

Lodräta ord

1. Föda
2. Bladfodral

3. Sjukdom

4. 1051

5. Hellre Löitens för mig än...

6. Behaglig i Danmark

7. Frusen regnsmula

8. Kan kompasser

11. Rundpelare

13. Frånräknad

16. Religiös dyrkan

18. Dess "sockertopp" är berömd

19. Destruera papper

20. Panis angelicus

21. Att spara fisk i

22. Ovårdad, sjaskig

25. Påkallar uppmärksamhet

26. Materielöst i kanon

28. Fodral, ask

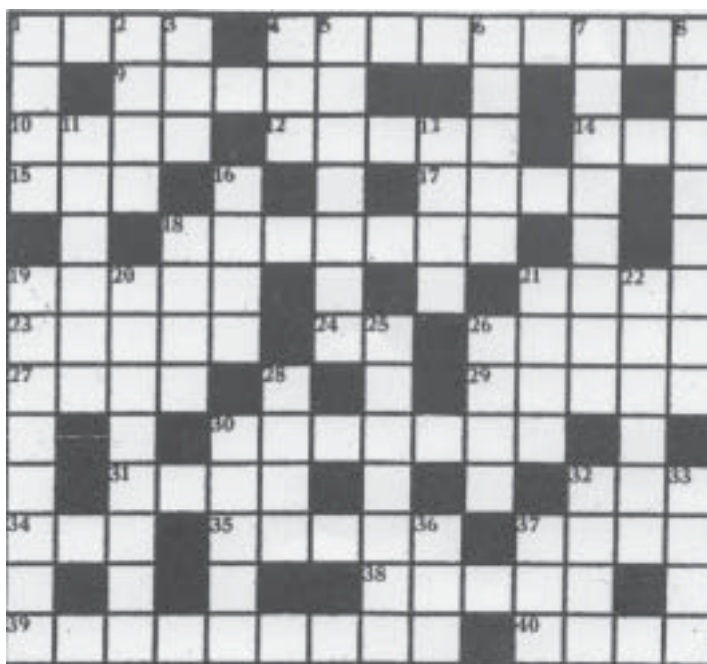
30. Stjärnorna

32. Samla ihop

33. Grisappa

36. Misstänka

37 "Nog" i Roma

Ombord på kryssaren Fylgia

Vad en gammal bild kan berätta

Bilden ovan visar ett antal skeppsgossar ombord på övningsbriggen *Gladan* 1923. En av skeppsgossarna var Percy Blomqvist, som syns upp till höger i bild. Bilden är tagen samma år, som Percy karlskrevs den 24 april. Direkt efter karlskrivningen fanns Percy som 3.klass sjöman sjökommenderad på pansarskeppet *Sverige* fram till han avmönstrade i mitten av november, förmodligen för att sätta sig på skolbänken.

Bilden ombord på kryssaren *Fylgia* är tagen något år senare och Percy sitter här till vänster i bild med höger arm utsträckt. Bilden kan vara tagen under *Fylgias* långresa 1927-28, då hon passerade ekvatorn.

Tyvärr finns inga uppgifter om senare kommenderingar men väl uppgifter om Percys befordringar. Hans yrkesgren var artillerist och han blev flaggkorpral 1929, underofficer av 2.graden 1939, flaggunderofficer 1944 och förvaltare 1953. Han gick i pension 1966.

Observera i sammanhanget den långa tiden som flaggkorpral, innan befordran till uo 2 skedde. Det beror på den kraftiga reducering av underofficersstater, som var en följd av 1925 års försvarsbeslut.

En profil i Flottans Män Karlskrona, Bengt Jonsson, numera avliden, har berättat, att han tjänstgjort under Percy på pansarskeppet *Gustaf V*, där Percy var tornbefälhavare. På samma fartyg tjänstgjorde också Percys äldre bror Nils.

De sista åren före pensioneringen tjänstgjorde Percy som bataljonsadjutant på bataljon af Trolle och bodde då i en av de lägenheter, som fanns i kasern Jarramas. Percy avled 1978.

Uppgifterna ovan och de två fotona med besättningsmän har erhållits från Lars-Erik Blomqvist, Flottans Män Karlskrona.

Olle Melin

Fylgia i Kielkanalen

Övningsbriggen Gladan

HMS Älvsnabbens världsomsegling 1966-1967 – 50 år efteråt

Onsdagen den 10 maj 2017 var det 50 år sedan en av svenska flottans längsta och mest omtalade långresor avslutades. Då slöts cirkeln och man var hemma i Karlskrona igen efter en sex månaders lång världsomsegling. Långresan blev särskilt uppmärksammas, eftersom kronprins Carl Gustaf var en av de 96 sjöofficersaspiranterna ombord.

Just den 10 maj träffades 38 man ur besättningen i Karlskrona för att umgås och prata gamla minnen.

Programmet omfattade föremålsvisning, rundvandringar på Marinmuseum och Stumholmen, besök på Gamla varvet med bl.a. repslagning samt avslutning med middag på Sjöofficersmässen.

Initiativtagare till återträffen var Peter Althini, Karlskrona, som under långresan tjänstgjorde som värnpliktig hovmästare. Peter blev sedermera bl.a. informationschef i Karlskrona kommun.

Hösten 2016 gjordes en motsvarande träff i Stockholm och då bjöd kungen till slottet för gudstjänst i Slottskyrkan och en drink.

Peter berättar en liten historia om en händelse, som inträffade ombord.

En i Karlskrona känd frisör hade samma uppgift under långresan. En klippning kostade två kronor. Kron-

prinsen hade klippt sig och frisören sa, som han sa till alla andra: "Dejt blir tvåu kruonor". Kronprinsen kände i fickorna och förklarade, att han inte hade några pengar på sig, men skulle hämta.

"Haur du inga pengar som själv skau vau påu dem", blev svaret.

Olle Melin

Resrutten

Gruppen samlad i Marinmuseets galjonshall

Marinens Musikkår – med anor från 1680-talet

Del 7

Kongl Carlskrona artillerikårs musikkår 1895 – 1901

Musikkårens födelsedag är den 22 april 1895. Då beordrades musikfanjunkaren vid Kongl Flottans musikkår, Ferdinand Heimdahl, att varje måndag, onsdag och fredag mellan 1415 och 1700 meddela undervisning till artillerikårens musikpersonal.

Kongl Carlskrona artillerikår sattes upp den 1 oktober 1893 och var från början förlagd till befästningarna runt Karlskrona. Stadskasernen, nuvarande kasern Najaden på Trolle, togs i bruk 1895. Enligt stat för 1893 skulle det finnas två hornblåsare per kompani, vilka skulle utgöra en liten musikkår. Nu blev det emellertid ingen musikkår, eftersom kårchefen, överstelöjtnant Anders Fredrik Centervall, inte fick det anslag, han begärt från Marinförvaltningen i avsikt att skaffa instrument och musikalien. Först den 2 november 1894 erhöles pengarna

och då först efter begäran hos Kongl Majestät, varefter anskaffning av utrustning påbörjades våren 1895.

Musikkårens första offentliga framträdande skedde på nyåret 1896 vid begravningen av artilleristen 197 Per Westerlund. ”Musiken blåser från sjukhuset till kyrkan samt psalmerna i kyrkan, varefter den återvänder till kasern, står det i kårorder. I mars 1896 spelar musikkåren upp till dans i exercishuset och så är det hela igång. Från 1899 får kåren spela i Hoglands park varje tisdag och fredag mellan 1300 och 1400.

Kårens förste och ende dirigent blev alltså Ferdinand Heimdahl, musikfanjunkare, sedermera musikdirektör vid flottan. Han kvarstod till 1905, d.v.s. tre år efter att musikkåren övergått till Karlskrona kustartilleriregemente den 1 januari 1902. 1895 skrev Heimdahl Kongl Carlskrona artillerikårs marsch.

Marschen användes som regementsmarsch för KA 2 fram till 1 april 1910. I dag är marschen förbandsmarsch för Hemvärnets i Blekinge östra bataljon.

Karlskrona kustartilleriregementes (KA 2) musikkår 1902 – 1957

När KA 2 sattes upp den 1 januari 1902, övertogs dirigent, musiker, instrument och noter från artillerikåren.

Musikkåren bestod till en början av 10 man, en styrka som utökades till 18 under första världskriget. 1925 års försvarsbeslut reducerade antalet musiker till 10 för att åter ökas till 18, musikelever oräknade, efter beslut 1936. Verksamheten var som störst under andra världskriget. Så gav t.ex. musikkåren 1943 105 konserter och medverkade i 96 korum.

Under 1940- och 1950-talen konserterade musikkåren ett antal sommarsånger på Trädgårdsföreningen i Göteborg.

Den enda bild jag hittat på Carlskrona artillerikårs musikkår. Bilden tagen på Drottninggatan i Karlskrona i slutet av 1890-talet

Musikkåren i Malmö Folkets Park 1912. På bilden sittande från vänster: Herman Jönsson, esskornett. August Sjögren, musikdirektör, Axel Ossian Rosén, klarinett.

Bakre raden från vänster: Ivar Johansson, tenorbasun, Albert Melin, slagverk, Johan Persson, tenorbasun, Carl Högdahl, klarinett, Gustaf Friman, flöjt, Gustaf Adolf Hanson, althorn, John Eckerström, tuba

Den 27 mars 1957 gav musikkåren sin sista konsert. Detta skedde i filmsalen på Gräsvik inför regementschefen Eric Nordling och all regementets personal. Musiker, instrument och noter spreds till musikkårer i Karlskrona, Jönköping, Borås och Skövde. Till Marinens musikkår i Karlskrona kom sju musiker, nämligen Wiking Syrén, Birger Lundberg, Eskil Nyström, Ernst Ottosson, Sven Lundberg, Siver Bjarnelo och Karl-Gustaf Ohlsson. Redan tidigare hade ett antal musiker gått över till flottan, bl.a. Arne Melin, Inge Bjarnelo, Stig Alvar "Masen" Johansson och Jan Nyman.

Musikkåren hade under sin verksamhetstid fem dirigenter, nämligen Ferdinand Heimdahl 1902-1905, August Sjögren 1905-1918,

Musikkåren utanför musikpaviljongen på Gräsvik 1944. Övre raden från vänster: Eskil Nyström klarinett, Nils Glimsjö tuba, Wiking Syrén trumpet, Gösta Vejö klarinett, Ernst Ottosson esskornett, Percy Lundberg slagverk, Göte Pettersson tenorbasun, Arne Melin flöjt och Edvin Olsson valthorn.

Mellanraden från vänster: Erik Olofsson flöjt, Arne Jarnheden tenorbasun, Birger Lundberg klarinett, Siver Bjarnelo tuba, musikdirektör Bertil Driwing, regementstrumslagare Arvid Wendel baryton, Sven Lundberg trumpet, Åke Andreasson valthorn.

Sittande från vänster: Nils Svensson valthorn, Sven Persson ("Kubiken") trumpet, Bengt Gustavsson klarinett och Stig Alvar Johansson ("Masen") klarinett och slagverk

Från avskedskonserten i KA 2 filmsal den 27 mars 1957. Regementschefen Eric Nordling avtackar dirigenten Arvid Wendel under överinseende av klarinettisterna Eskil Nyström och Anders Frisk samt trumpetaren Sven Lundberg.

Karl Gudmundsson 1918-1942, Bertil Driwing 1942-1948 och Stig Lundblad 1949-1957.

Totalt har under musikkårens 55-åriga verksamhet tjänstgjort 138 musiker med varierande anställningstid.

Regementets marsch skrevs 1910 av August Sjögren och fastställdes som förbandsmarsch den 1 april 1910

av regementschefen Carl-Gustaf Ahlborn, som tillägnades marschen. I dag är marschen s.k. traditionsmarsch för Marinbasen.

En regementsorder från 1940-talet anger, hur arbetstiden i medeltal fördelades under en vecka med 48 timmars arbetstid. Så här såg det ut, repetition 8 timmar, lektioner 8 timmar, konserter, korum (inklusive resor) 16 timmar, notskrivning 6 timmar, enskilda övningar 7 timmar och instrumentvård 3 timmar.

De lokala resorna tog mycket tid i anspråk, eftersom regementet var förlagd dels till stadskasernen i Karlskrona men också på ett antal befästningar i skärgården

Det var med stor sorg för personalen, när musikkåren lades ned den 31 mars 1957.

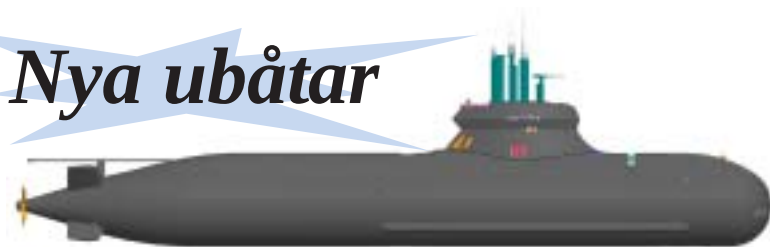
Detta är den sista artikeln i serien om Marinens Musikkårs historia. Lite perifert från Marinens Musikkår kan tyckas, men ändå en viktig del av den marina musikverksamheten i örlogsstaden Karlskrona.

Olle Melin

KA 2 musikkår på marsch i Karlskrona i samband med Konung Gustaf VI Adolfs Eriksgata i Blekinge 1954. I täten regementstrumslagaren, flaggjunkare Arvid Wendel.

Nya ubåtar

Som efterföljare till våra ubåtar av Gotlandsklassen skall vi få två ubåtar av typ A26. Dessa skall byggas av Kockums och en ubåt skall levereras år 2022 och den andra år 2024. Ubåtarna blir 62 meter långa och får i ytläge ett displacement på ungefär 1 800 ton, alltså något större än Gotlandsklassen. Maskineriet blir det konventionella: dieselmotorer och stirlingsmaskineri. Ubåtarna får en besättning på 26 man. Farten i u-läge blir 20 knop och ubåtarna kan ligga ute till sjöss i upp till 45 dygn.

Längst förut i ubåtarna finns ett utrymme som innehåller torpedtuberna och plats för åtta attackdykare med deras utrustning. Dessa kan lämna ubåten via en speciell sluss och senare återvända via den. I utrymmet finns också plats för fjärrstyrda obemannade farkoster.

I stället för traditionella periskop kommer man att använda en ny metod för ytspaning. Ett antal digitala kameror packas samman i ett sensorhuvud, som monteras på en mast. Sensorhuvudet kan skjutas upp över ytan för att snabbt ta ett antal bilder och därefter omedelbart tas ner. Bilderna skickas via kabel ner till stridsledningscentralen, där de projekteras på datorskärmar för utvärdering. Masten behöver inte vara så lång, eftersom den inte skall gå ner i tryckskrovet utan kan rymmas i ubåtens torn. Fördelen med detta är, dels att masten kan monteras fritt i tornet och dels att man inte behöver ha något periskop i manöverrummet. Dessutom minskas risken för upptäckt på ytan.

Ubåtarna kommer att förses med högkänsliga hydrofoner, både aktiva och passiva. Ubåtarna kommer dessutom att få släphydrofoner, som består av en lång rad mikrofoner monterade i en kabel, som släpas efter ubåten. Kabeln kan vara mer än 500 meter lång. Avsikten med detta är att fånga upp mycket lågfrekventa ljud, som alltså har mycket långa våglängder i vattnet. Med hjälp av släphydrofonerna kan man upptäcka föremål, som de övriga hydrofonerna inte kan hitta.

Ubåtarna kommer att få ett kvalificerat ledningssystem med kapacitet att utföra många uppgifter. Systemet hanteras via ett antal så kallade operatörskonsoler, där en konsol utgörs av en arbetsplats med dator, tangentbord och skärm. En konsol kopplas upp till systemet för att hantera en viss funktion, det kan vara styrning av torpeder, styrning av en obemannad farkost, analys av spaningsuppgifter eller navigering av ubåten. Systemet kan anslutas till land via radio för överföring av information. I manöverrummet finns en konsol för FC eller VO. Där finns också en stor bildsskärm placerad för att presentera en gemensam lägesbild.

Ubåtarna är försedda med fyra tuber för 53 cm torpe-

der och två för 40 cm. Totalt kan mer än 15 torpeder tas ombord. Dessutom kommer det att finnas möjlighet att ta med en ytattackrobot, nämligen ubåtsversionen av den amerikanska Harpoon. En sådan robot ligger i ett hölje, som i sin tur får plats i en 53 cm torpedtub och skjuts alltså ut den vägen. När den kommer upp till ytan, har den en räckvidd på ungefär 220 svenska mil. Roboten styrs med hjälp av ett inbyggt system och innehåller 221 kg sprängämne.

Ubåtarna kommer att få en utrustning för tröghetsnavigering, vilket är en navigeringsmetod, som varken sänder eller tar emot elektromagnetisk strålning. Detta innebär, att störnings- och röjningsrisken är obefintlig. Tröghet är en kraft, som motverkar hastighetsförändringar. När till exempel ett flygplan startar och accelererar på marken, trycks man bakåt i stolen av en kraft, som kallas tröghetskraften. Kraftens storlek är ett mått på accelerationen och går att mäta. Ett tröghetsnavigeringssystem mäter kontinuerligt hastighetsförändringar och kursförändringar hos ubåten och beräknar efter dessa fartygets hastighet och kurs samt positionen relativt utgångsläget, detta utan att vara i kontakt med någon station i land.

Ett tröghetsnavigeringssystem består av tre olika typer av komponenter:

Gyro. Ett gyro består av ett mycket snabbt roterande hjul vars axel hela tiden strävar efter att behålla den inställda riktningen. Om axelns riktning utsätts för försök till förändring, uppmäts detta värde.

Accelerometer. Detta är en givare vilken ger ifrån sig en signal, som är proportionell mot den acceleration, givaren är utsatt för.

Dator. En dator tar emot värdena från gyrot och accelerometern och bearbetar dessa. Från datorn kommer sedan uppgifter om hastighet, kurs och tillryggalagd distans från utgångsläget.

Ubåtarna kommer att få följande uppgifter:

- att bekämpa fientliga ubåtar och ytstridsfartyg
- att bedriva spaning inom fientliga områden
- att söka efter fientliga minor med hjälp av fjärrstyrda obemannade farkoster
- att bedriva signalspaning på distans också med hjälp av fjärrstyrda farkoster
- att föra fram attackdykare med utrustning till en lämplig utgångspunkt för deras operationer
- att lägga ut minor inom fientligt område och
- att under fredstid bedriva spaning efter illegala verksamheter.

Lars Biärsjö

Örlogshotellet i Stockholm

Välkommen i vår maritima miljö!

Glöm inte att DU har rabatt som medlem i Flottans Män

**Centralt, lugnt läge.
Nära båt, T-bana, buss, spårvagn.**

MED STATENS RAMAVTAL.

För rumsbokning:
www.orlogshotellet.com
info@orlogshotellet.com
Tel. 08-611 01 13
Teatergatan 3
111 48 Stockholm

*Stiftelsen
Drottning Victorias Örlogshem*
etabl 1908

Position: N 59° 19',8 E 18° 03',0

Vetus CENTER

Marindieslar och
tillbehör från Vetus
www.vetuscenter.se
Tel: 0523-12340

**DYNOR
&
KAPELL**
SY SJÄLV!

Vi har allt du behöver till
**Kapell - Bågar
Dynor - Mattor
Skrovbeklädnad**

**ÖSTERSJÖ
KOMANIET**

08-31 24 20
www.ostersjokompaniet.se

båtjuristen
jurist på ombord
**Specialist på
båtjuridik!**

Kontakta oss så får du kostnadsfritt
en kortare telefonrådgivning om hur
du bör gå vidare i ditt ärende.

0520-22 10 20
batjuristen.se
info@batjuristen.se

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Föreningen har haft årsmöte den 24 februari i Lions lokal. Ordföranden Cawe Johansson hälsade välkommen och föreningens kaplan, Jan Brännström, höll därefter en stämningsfull och fin parentation över under året avlidna. Han utgick i sin betraktelse från orden "var inte rädd", för det som väntar. Härpå följde en tyst minut.

Hedersmedlemmen, Harald Häggström, ledde årsmötet. Eftersom allt var väl förbrett, gick det undan med denna 90-åriga klubbssvingare. Föreningens verksamhetsberättelse och ekonomiska redovisning föredrogs, varefter styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna året, som varit intensivt. Föreningen kan glädjas åt en mycket god ekonomi, som sköts av vår skickliga kassör.

Efter valen har styrelsen detta utseende, ordförande Cawe Johansson, kassör Mats Andersson, ledamöter Benno Ruda och Kurt Lindström.

Kvällen i övrigt flöt fram under vanliga välkända tecken, d.v.s. mat, dryck, sång och historier, lotteri m.m. i en lagom blandning.

Den 21 april var det dags för säsongens första ärtmiddag, där föreningens "visgubbe", Bertil Westerlund, som alltid stod för underhållande och roliga snapsvisor av alla slag. Vår Marlene Lindberg hälsade våren välkommen genom att läsa en dikt. För övrigt var det trevlig stämning som alltid. Den husliga servicen skötte Chatrine och Mona till allas glädje.

Vid årsmötet hade jag undanbett mig omval som sekreterare, då jag numera sedan några år tillbaka är bosatt i Stockholm. Jag tar därför tillfället i akt att passa på och tacka för mig för min tid i föreningen, som jag minns med stor glädje och tacksamhet, ända sedan jag blev medlem 1972 under John Häggkvists goda ledarskap. Jag önskar föreningen "Lycka till i framtiden".

Varmt tack för den fina presenten, och alla fina stunder tillsammans genom åren.

Gert Malmqvist

Region Mitt

Haninge

Kamrat som lämnat

Flottans Män i Haninge har åter med flaggvakt tagit avsked av en kamrat. Föreningens vice ordförande, Bengt Karlsson har hastigt lämnat vår krets. Bengt började i flottan som eldare och han vidareutbildade sig till maskiningenjör och tjänstgjorde bl.a. som chef för Brandenheten på Berga. Bengt lämnade med pension HKV 2010 som skyddsingenjör. Bengt eftertänksamma läggning utgjorde ett stort stöd för hans chefer och han gjorde sig känd som en omtänksam kamrat för såväl kamrater i flottan och FM, som närboende. Saknaden är stor.

Verksamhet

Årsmöte ägde rum vid Victoriasjön, d.v.s. först genomfördes årsmötet, därefter fick de närvarande bekanta sig med Victoriasjön.

Lars Engwall återvaldes som ordförande så och övriga i laddläge för återval.

Om Victoriasjön och svenska äventyr i Afrika berättade därefter Kjell Johansen på kraftfull Karlskronadialekt. Göran Frisk, Thomas Gunnarsson m.fl. flottister har varit engagerade i att få trafiken i, på och runt sjön att fungera. Under kolonialtiden anlades järnvägar runt sjön, större frakt- och passagerarfartyg sjösattes och trafik upprätthölls mellan de många strandägande länderna. Efter de svenska insatserna fungerar ingenting. Sjömärken är uppellade, ej underhållna fartyg ligger nu längs stränderna och last går istället på lastbilar runt sjön. Skribenten av dessa rader har ingen

uppfattning om orsak och verkan för uppkommen situation, men resultatet av de svenska insatserna blev tydligen marginella. Kjell kan rekommenderas som föredragshållare i ärendet.

S/S Marta, den danska kultfilmen från 1967, var temat senaste pubaftenen. Besättningen på ångaren, byggd 1922, njöt livets goda vid mäss- och krogbord runt Medelhavet, när redaren plötsligt uppenbarade sig. Historien fick dock för besättningen ett gott slut. Hans, Ove m.fl. tog fasta på den danska traditionen med Carlsberg, smörrebröd och röde pölser och kamraterna lät sig väl smaka.

Sedvanlig terminsavslutning med räkör genomfördes tillsammans med respektive i Tingshuset. Det traditionella goda vädret var mindre bevåget i år, varför de cirka 40 deltagarna tidigare än vanligt fick söka sig in från "bubblen" i trädgården till de vändande skaldjuren. Aftonen blev lyckad.

Lokal

FM Haninge väntar fortfarande med stort intresse på på Lars Engwalls utlovade tal, vid den officiella invigningen av vår lokal. Möjligen kan en viss osäkerhet vid val av vermsätt medverkat till, att ceremonin försenats; men huvudanledningen har varit återfallande besök i "The sick bay".

Lokalen är dock inredd och används bl.a. vid styrelsemöten.

5-kamp

Den regionala 5-kampen är planerad till den 9 september med FM-Haninge som arrangör. Välkomna till kraftmätningen i delvis klerikal miljö.

Christer Widgren

Glada miner i byssan. Från vänster Jan H Abrahamsson, Ove Jonsson och Hans von Konow.

Norrköping

Måndag den 6 februari blev något av en bemärkelsedag så till vida, att det då hölls ett första styrelsemöte i de nya lokaler, som nu hade börjat ta form. Här förtjänar det framhållas, att det är några tappra eld-själars berömvärda insatser, som ligger bakom såväl detta som arbetet med avveckling och flytt från Saltängsgatan.

I mycket handlar det om ledamöter från gällande styrelsekonstellationer med ordförande Hillgren i spetsen. Han är å sin sida angelägen att betona värdet av de betydande arbetsinsatser och bidrag i övrigt, som ett antal "vanliga" medlemmar ses stå för i sammanhanget, ingen nämnd men heller ingen glömd och han vill dessutom påpeka, att även smärre insatser värdesätts och att de ofta kan vara nog så betydelsefulla. Styrelsen skulle gärna se ett något bredare engagemang i föreningen.

Även när det gäller aktiv medverkan i arbetet vid måltidsträffarna, efterlyses en bredare uppslutning än den, som varit resultat av frivillighetsprincipen. Ett första steg är en uppmaning till de mest frekventa deltagarna, att ta sin pliktskyldiga del av ansvaret. (Han vid tangentbordet måste med skammens rodnad tillstå sin tillhörighet i den "snyltåkande" kategorin.)

Sammankomster

Årsmötet i Frimurarlokalerna hölls planenligt den 18 februari och som sedvanlig inledning genomfördes en stilfull parentation över de kamrater, som avlidit under det gångna året.

Enligt något, som börjar likna en tradition, var det Nils Borin, som ledde mötesförhandlingarna. Robert Hillgren omvaldes som ordförande och till nya styrelseledamöter, efter avgående Willy Almberg och kassören Gunnar Nyström, invaldes Ove Kumlov och Birger Holgersson.

Som adjungerad i styrelsen tar Rolf Carlsson över kassörsuppdraget, sedan Gunnar nu har valt att avsluta sitt förtjänstfulla arbete.

Efter en välsmakande måltid tillsammans med inbjudna familjemedlemmar

Ordföranden tackar Mikael Leonardsson för fin underhållning.

bjöds de 64 i sällskapet på en stunds sång- och musikunderhållning, framförd av den skicklige estradören Mikael Leonardsson.

Till måltidsträffen den 15 mars samlades lite drygt 50 personer i Frimurarsalen. Ordföranden kunde vid sin introduktion bland annat berätta, att han tyvärr inte fått något gehör hos kommunledningen för sitt medborgarförslag om ett maritimt center. Vid kaffet uppmärksammades dagens två jubilarer, 78 respektive 77 år, med drink, sång och fyrfaldiga leven.

Måltiden följdes av ett föredrag om vår järnvägshistoria från Nils Ericson fram till landets värsta tågolycka vid Getå 1918. Kunnig och underhållande föreläsare var historieläraren Mikael Andersson, som inledde med att berätta om den svenska järnvägens och tågtrafikens uppbyggnad och utveckling.

Han fortsatte med en ingående skildring av olyckstågets resa, från starten i Malmö till den fullbordade katastrofen vid Getå. På ett sakkunnigt och informativt sätt förklarade han även den geologiska bakgrunden till det inträffade.

Som avslutning på sin helt verbala föreställning, gav Mikael en kusligt målande beskrivning av händelseförloppet vid olycksplatsen intill Bråvikens norra strand, under och efter den ödesdigra tisdagskvällen den 1 oktober 1918.

Intill en parkering mellan gamla riksetan och järnvägen kan man sedan några år se den minnessten, som tidigare haft en undanskynd placering uppe vid banvallen. Ett större monument över såväl namngivna som oidentifierade offer finns på en kyrkogård inne i staden och till 100-årsminnet nästa år kommer ett jubileumståg, draget av det restaurerade ursprungsloket F 1200, att passera olycksplatsen.

Vår första klubbafton i nya Kajutan.

Kvällens agenda avslutades med att de avgående styrelseledamöterna Gunnar Nyström och Willy Almberg som tack för sina insatser föräddades värdnadsansvaret för ett par praktfulla orkidéer.

Vid klubbaftonen den 29 mars skulle det visa sig om Bråvallastugan stod pall för trycket, när ganska många hade hittat dit för en första sammankomst av lite större format. Svaret blir att tillgängligt utrymme mycket väl fyller funktionen för den här typen av uppsluppet och trivsamt umgänge.

Om väderförhållanden dessutom tillåter att ta steget ut i det gröna, bildar dessa lokaler tillsammans en alldeles utmärkt miljö för tillställningar av mingel- och grillkaktär.

Köket har nyinretts och utrustats till att ge möjlighet för interna kocklag att på traditionellt manér briljera med sina kulinariska färdigheter. För närvarande begränsas dock antalet måltidsdeltagare till Kajutans lite drygt 40 platser, varför det tills vidare blir att fortsätta med Frimurarmatsalens ärtmiddagar som plats och tema för månadsträffarna.

För själslig spis efter aprilträffens måltid stod sjökapten Erik Hammarström, som höll ett intressant och tankeväckande föredrag under rubriken: "Det autonoma fartyget - framtidens fartyg?" Det han beskrev var ett smått fantastiskt, men ändå fullt realiserbart scenario, för delar av den framtida sjöfarten.

När vårt Östergyllen nu börjat ikläda sig sin omskaldat sommarfagra prakt, önskar vi alla en god fortsättning på denna härliga årstid.

Bosse Petersson

Stockholm

Föreningens årsmöte 2017

Till årsmötet 2017, som ägde rum i konferenslokalen på Blasieholmens restaurang torsdagen den 16 mars 2017, kom 51 medlemmar.

Mötet öppnades av ordföranden Örjan Sterner. Ett ljus tändes för att hedra avlidna kamrater och därefter lästes namnen upp på dem, som lämnat oss och som vi minns med både saknad och glädje. Vår kaplan kunde inte närvara, så Örjan läste ett par tankvärda dikter av kända poeter.

Sedvanliga årsmötesförhandlingar genomfördes med presentation av verksamhetsberättelsen 2016, ekonomi och årets aktiviteter, vilket i år visades digitalt.

Efter mötet bjöds vi på silltallrik, snaps, pytt i panna och kaffe. Stämningen var hög med sång till snapsarna och avslutningsvis som alltid stämde alla in i "Än en gång därän".

Stockholmsföreningens styrelse har nu följande sammansättning. Ordförande: Örjan Sterner. Ordinarie ledamöter: Lennart Bresell, Krister Hansén, Birgitta Nordenbris, Lars-Göran Gahmberg, Krister Lundvall, Fredrik Scholander och Lars Blomqvist. Suppleanter: Sven Sahlsten, Leif Lindberg och Carl-Olof Berglund.

Birgitta Nordenbris

Föredragskväll i Stockholm

Tisdagen den 18 april fylldes Örlogshemets konferensavdelning inför vårens sista föredrag. Denna gång var det föreningens skattmästare, Krister Hansén, som redogjorde för en intressant period i den svenska säkerhetstjänstens historia. Vid 1930-talets mitt stod det klart för många, att Hitler rustade för krig. En försvarsberedning föreslog ökade satsningar på vårt försvar, som under åren efter första världskriget till stor del avrustats. Generalstaben omorganiserades till en Försvarsstab och den militära underrättelsetjänsten fick 1936 en ny chef i överstelöjtnanten Carlos Adlercreutz. Denne fann underrättelsetjänsten i ruiner och när han tittade på den civila sidan, gjorde han samma dystra erfarenhet. Adlercreutz var emellertid både djärv och drivande. Han fick möjlighet att föredra säkerhetsläget för regeringen och varnade för ett nära förestående krig. Om Hitler startade ett krig mot Sovjetunionen, skulle Sverige komma i kläm och kunna bli utsatt för sabotageaktioner från båda krigförande sidor. Det skulle då behövas en stark civil säkerhetstjänst, som kunde skydda oss mot sabotörer och spioner. Regeringens ledamöter lyssnade till föredragningen och Gustav Möller, ansvarigt statsråd, konstaterade torrt, att någon hemlig polis skulle

vi inte ha i det här landet. Övriga statsråd nickade bifall och Adlercreutz fick återvända till Försvarsstaben med oförrättat ärende. Nu tog han saken i egna händer. Regeringen ovetande lät han en inkallad jurist författa en säkerhetstjänstlag. Han tog också kontakt med Industriförbundet och LO. Där insåg man allvaret och Industriförbundet lovade att under tre år finansiera en industriskyddsgrupp vid Försvarsstabens inrikesavdelning och LO-förbund gav engångsbelopp. LO satte också sin organisation på fötter och gav sina ombudsmän och arbetsplatsombud i uppdrag att till Adlercreutz organisation rapportera alla, som på arbetsplatsen visade sympati för Stalin, Hitler eller var "anglofiler". När kriget bröt ut 1939 var denna organisation i gång sedan ett år tillbaka.

Strax före krigsutbrottet hade Adlercreutz presenterat den av honom initierade Säkerhetstjänstlagen för en semesterregering, som saknade "tunga" statsråd som t.ex. Gustav Möller. Semesterregeringen antog lagen med förbehåll, att kunskapen om dess existens skulle vara kvalificerat hemlig samt att den inte fick träda i kraft förrän efter ett nytt regeringsbeslut. Detta beslut kom dock vid krigsutbrottet och Allmänna säkerhetstjänsten rullade igång. Verksamheten pågick under hela kriget och sysselsatte cirka 900 personer, de flesta polismän. Den 30 juni 1946 avvecklades Allmänna säkerhetstjänsten och en mindre del överfördes till Statspolisen.

Efter krigsutbrottet informerades regeringen om den hemliga verksamheten vid Försvarsstabens inrikesavdelning och staten tog från år 1939 över betalningsansvaret från Industriförbundet. Under kriget

Södertälje

Vi har ju normalt våra aktiviteter under den varmare årstiden, men lite hinner vi med under vintern också.

Den 25 februari hade Festkommittén anordnat en pub-kväll.

hade organisationen cirka 3000 informatörer vid 800 företag och 50 myndigheter. Efter kriget ville regeringen avveckla också denna verksamhet. Man insåg dock, att det fanns ett visst behov av den och flyttade den till Kungl. Civilförsvarsstyrelsen. Ungernrevolten 1956 blev en bidragande orsak till, att verksamheten samma år återfördes till Försvarsstabens inrikesavdelning. Regeringens ovilja att rusta upp den lilla säkerhetstjänst vi hade 1937 fick därmed konsekvenser, som präglade såväl den militära som civila säkerhetstjänsten långt fram i våra dagar.

Ett mycket intressant föredrag. Tack Krister!

Lennart Bresell

Carlos Adlercreutz

Vi var inhyrda i Östertälje Båtklubbs föreningslokal och hade en trevlig kväll med mat, musik och lite dricka (i nämnd ordning). Ett 25 tal medlemmar med respektive deltog i denna uppskattade aktivitet.

Den 4 mars hölls årsmötet i Nyckelskolans lokaler i Södertälje. Årsmötesordförande var vår före ordförande Kåge Larsson.

Styrelsen blev i stort sett oförändrad med: Ordförande Thomas Westerberg, vice ordförande Lennart Persson, sekreterare Jörgen Sandås, Kassör Christer Norman

Efter den formella delen av årsmötet kåserade, Lennart Bresell, vår kanslichef på Riks, om Flottans Mäns grundande och första år. Vi fick också en liten inblick i hans långa och innehållsrika tjänstgöring inom svenska flottan.

Vi avslutade kvällen med lite mat och trivsam samvaro.

Då detta skrivs, har vi öppnat vår ö Notholmen, även om det var lite blåsigt och snöslask vid öppnandet. Vi inbjuder alla Flottans Män, som är i närheten, att besöka vår ö under sommar säsongen.

För mer uppgifter se vår hemsida: flottansman.se/sodertalje. Man komma med båt eller komma landvägen, med en liten tur i roddbåt sista biten.

Lennart Persson

Region Syd

Karlshamn

Jag har just kommit hem från vårt Riksmöte Göteborg/Kiel. Ännu en gång har jag upplevt den fina kamratandan, som finns inom Flottan. Tiden går och vi blir alla äldre och förhoppningsfullt visare. Själv är jag lika gammal som Göteborgsföreningen och insåg, att nya krafter bör ta vid efter mig i förbundsstyrelsen, där jag arbetat i åtta år. Jag vill härmed tacka för den fina avtackningen, jag fick under vårt Riksmöte.

Samtidigt vill jag också meddela, att jag lämnat ordförandeskapet i Karlshamnsföreningen. Jag har arbetat som ordförande där under 12 år. Det är med glädje och stolthet jag tillönskar Karlshamns Flottans Mäns nye ordförande Sewe Lindberg välkommen att leda föreningen. Han har en mångårig erfarenhet inom marinen och har också de personliga egenskaperna, som en ordförande bör ha. Jag kommer själv att sitta kvar som vice ordförande och fortsätta att arbeta i den fina styrelsen, vi har i Karlshamn.

Den stora utmaningen vi har inom hela FM är att utveckla vår medlemsvård samt att värva nya medlemmar. Alla, som har legat i Flottan kommer ihåg, hur viktigt och fint kamratskapet är mellan oss.

Rolf Pärnhem

Kristianstad

Det var ett tag sedan, vi lämnade in en rapport från Kristianstad, då den som stod för dessa maskinskrivna rapporter var vår före ordförande Lennart Fredriksson, som blev sjuk för flera år sedan. Lennart orkade då inte med dessa rapporter. Lennart gick tragiskt bort förra året.

I Kristianstad kämpar vi på, trots att vi nu är den minsta kamratföreningen i landet med strax över 20 medlemmar.

Från den korta gröntjänsten på Rosenholm kommer jag ihåg, att man vid ett upphörande av den avgivna elden med k-pist kunde utropa "ammunitionsutjämning" Detta innebar, att man delade upp ammunitionen, så att all fick ungefär samma mängd. Detta kommando kan man tyvärr inte använda, när det gäller medlemmar, vilket hade gagnat oss i den gamla milostaden. Vi håller flaggan högt i alla fall och vi har ett antal träffar under året, där vi antingen lyssnar på något föredrag av under-teknad, eller tittar på några journalfilmer med marina aktiviteter.

Den röda tråden vid alla våra träffar är maten. Där kör vi hederlig ärtsoppa och till

efterrätt har vi enligt artilleristandard "Pangkakor". Detta sköljs ned med lämplig dryck och med en gnutta varmt tillägg för den, som så önskar. I byssan jobbar Ulla von Rosen som köksmästare, medan f.d. köksmästare Stig Adamzyk numera är biträdande och de gör ett utmärkt jobb.

Vår klubblokal inhyses i det gamla soldathemmet, som ligger precis utanför gamla P6 kasernområde, vilket är en lokal med traditioner. Denna lokal delar vi med ett antal andra kamratföreningar, vilket är ett bra upplägg för oss. Vi har ett eget litet rum och delar matsal, kafeteria, kök o möteslokaler med de andra föreningarna.

Vi ser fram emot året och vi kommer i höst att ha ett föredrag, där vi kommer att bjuda in övriga kamratföreningar och hoppas, att detta kan bli något för framtiden. Då vi kan satsa på lite bättre föredrag, än att jag skall tala om ubåtsjakt, minor och kanoner, marina motiv på frimärken, jagarköp, jagare, när jag kör 500 mil genom USA på mina årliga resor, gamla slagskepp eller annat, som jag gräver fram ur skrevornas dunkel.

Varma hälsningar från Kristianstad

Lars-Ingvar "Elof" Elofsson

Ordförandeskifte i Karlshamn, Sewe Lindberg förfångar Rolf Pärnhem

Malmö

Vårt årsmöte den 27 februari inledde vi som brukligt med en parentation. Därefter utsågs Curt Borgenstam till mötesordförande. Han har kraft i sina klubbslag och genomför mötespunkterna utan onödiga dröjsmål och därför väljs han varje år. Vår kassör Mikael Westerberg redogjorde för vår ekonomiska situation. Den visar sig vara god och i hans föreslagna budget för 2017 finns även ett visst överskott att användas till vårt 80-års firande i år. Och alla i styrelsen m.fl. beviljades full ansvarsbefrielse för sina goda gärningar under 2016. Hans bad alla, som betalar mötesavgifterna genom att sätta in pengar direkt på vårt konto att även på vanligt sätt maila in en anmälan. Annars blir det svårt att hålla reda på, hur många som anmält sig.

Vår Malmö-förening fyller ju 80 i år. Förslaget just nu för att fira detta är en båtresa t/r Köpenhamn-Oslo med våra kärestor helgen 26-28 maj. Hans kommer snart att maila ut förslag med intresseanmälan till detta. Men det blev även diskussioner om andra alternativ och om årets kommande julfest, som någon tyckte att vi bör bestämma längre i förväg än förra året.

Efter kvällens skaffning, som efter sillmackan bestod av en mycket god gulaschsoppa med bröd och ost, som vanligt tillredd i byssan av Göran Hagman, var det dags för Hans att berätta om vår sista kryssare Göta Lejon. Vi fick först höra lite om Hans egen tjänstgöring ombord mellan 1963-64. Fartyget var då fylld med elektroniska apparater efter moderniseringen 1958 och var ett himmelrike för den unge telehantverkaren Hans.

Hans visade bilder och berättade i detalj om alla antenner, radaranläggningar, kanoner, sikten och annat, som fanns ombord. Eftersom fartyget i början av 1970 inte längre passade in i den nya krigsorganisationen, såldes hon till Chile 1971 och fick där namnet *Almirante Latorre*. Den totala, uppdelade köpesumman uppgick slutligen till cirka 59 miljoner kronor inklusive all försäljning av tillhörande reservdelar och annat, som fanns i olika förråd runt om i landet, berättade Hans.

1984 sålde Chilenarna henne till ett kanadensiskt varv, som skulle hugga upp henne. Dock fick de då en förfrågan från Marinens museikommitté, som ville ha tillbaka skeppsklockan, en av styrrattarna och en plåt med Gustav VI:s autograf på, vilket de också fick eftersom det redan stod så i Chiles köpekontrakt, att dessa saker skulle återlämnas vid skrotningen.

Sedan blev det kaffe och pannkaka och till sist vårt lotteri.

Månadsmötet 27 mars inleddes på traditionellt sätt med Görans sillmacka och den goda ärtsoppan med tillbehör.

Sedan var det dags för Curre att genomföra sin föreläsning om "Monstren i Medelhavet" och det var inga dåliga grejor, som dåtidens skapare av örlogsfartyg projekterade och byggde!

Det var ju en brytningstid mellan segel och ånga, så de första monstren visade tydligt detta. Det fantastiskt var i alla fall de oerhörda kanoner man placerade ombord. Typerna angavs som "100-tons kanon" eller liknande. Pansarbeklädnaden begränsades till området maskineri och kanontorn så durkarna och tornet var under pansarskydd. Tjocklekarna upp till 1 meter förekom (pansar-trä-pansar-trä)!

Under en 20-årsperiod syntes utvecklingen tydligt mot det, som senare blev slagskeppen. Efter föreläsningen avtäckades Curre med en bok om Danska marinsens ubåtsvapen.

Det informerades också om vårt kommande 80-årsjubileum och svårigheten att hitta lämplig lokal med övernattning i Tyskland, som hittills varit målsättningen. Styrelsen har diskuterat att i stället göra som vid 75-årsjubileet och boka Annebergsgården. Inget avtal finns ännu, men vecka 33 eller 34 skall vi försöka få bokningen.

Avslutning skedde med pannkakor, sylt och vispgräddade med kaffe och vårt vanliga lotteri och en livlig konversation runt borden.

Till mötet 24 april var Fredrik Winblad inbjuden för att tala om Sjöräddningssällskapet, som är hans beundransvärda fritidsintresse.

Fredrik har själv bakgrund inom flottan som kapten och har bl.a. tjänstgjort på flera ubåtar. Han berättade att han lider av "saltvattenberoende" och är därför sedan 2009 aktiv sjöräddare med hemmahamn i Barsebäck.

Öresund är ju ett mycket trafikerat sund för handelssjöfart och yrkesfiske och där förekommer dessutom otroligt mycket fritidsaktiviteter i vattnet som t.ex. kitesurf, vindsurf, kajakpaddling, simning, sportfiske, jollesegling, vattenskidor, vattenskoter och även rena nöjesseglingar. Alla i dessa

aktiviteter kan ibland hamna i nöd och behöva insatser från sjöräddningen, vilket Fredrik gav oss många exempel på.

Tack vare att Barsebäck ligger så centralt i Öresund, kan de snabbt utföra räddningsuppdrag i hela Öresundsområdet. De har tre flytetyg till sin hjälp, "Recue Sparbanksstiftelsen Öresund", som är störst, "Recue Billy Danielsson" och lilla vattenskotern "Recue ER-HO Bygg". Alla tre har fått namn efter sina största gavgivare.

När ett larm kommer har de som mål att samlas vid båtarna inom 15 minuter, helst 10. Då hinner de få på sig sin utrustning och lämna hamnen senast 15 minuter från att larmet kom. Oftast är de framme inom 30 minuter i sitt arbetsområde, ibland snabbare än så.

Den genomsnittlige sjöräddaren i Barsebäcks hamn är familjefar, född 1968, bor sju minuters bilfärd från hamnen och arbetar inom 25 km radie från hemmet. Allt arbete är oavlönat, om inte en nödställd tacksamhet räknas som lön, berättade Fredrik.

Detta ideella Sjöräddningssällskap utför cirka 70% av all sjöräddning runt Sveriges kuster och även i vissa av våra stora insjöar. De är helt beroende av bidrag för sin hedervärda och viktiga verksamhet.

Fredrik avtäckades efteråt av vår ordförande på sedvanligt sätt.

Läs gärna mer på länken <https://www.sjoraddning.se/barsebackshamn!>

Efter kaffe med pannkakor gjorde Stefan Leo lite reklam för sitt kommande höstföredrag om Hurtigruten. Stefan har precis åkt hela denna tur med m/s Polarlys på 12 dagar mellan Bergen-Kirkenes-Bergen och visade ett par fina bilder, som lockbete inför hösten. Väl mött då!

Vi välkomnade även en ny medlem, Jan Steimer, som fick berätta lite om sig själv. Han har bl.a. varit chef för Teknikens och Sjöfartens hus i Malmö, men är numera pensionär. Jan hade dessutom turen att dra hela tre vinstlotter i vårt lotteri. Vi hoppas att detta uppmuntrade honom att fortsätta komma på våra möten.

Stefan Leo

Curt och Mikael

Trelleborg

Vid marsmötet höll vår egen medlem Fredrik "Figge" Hallström föredrag om sin tid som chef på ubåtsräddningsfartyget *Belos III*.

Ett signalspaningsplan av typ DC3 försvann över Östersjön den 13 juni 1952. Trots stora insatser från det svenska försvaret återfanns inte det försvunna planet. Inte heller fann man några spår efter besättningen på åtta personer. Trots många eftersökningar under åren och spekulationer kring orsaken, förblev försvinnandet olöst.

I juni 2003 återfanns flygplanskroppen av ett privat bolag efter tre års sökande. Vraket låg på 125 meters djup öster om Fårö på internationellt vatten. Det var då *Belos* kom in i bilden.

Eftersom det var en mycket komplicerad operation att bärga flygplanet, var *Belos*, med all teknisk utrustning, mycket lämplig för detta. Bl.a. var hennes dynamiska positioneringssystem till ovärderlig hjälp.

Hösten 2003 bärgades vingarna från planet. Flygkroppens dåliga kondition och ständigt dåliga väderförhållanden gjorde, att bärgningen uppsköts till året därpå. Efter mycket hårt arbete och många olika försök att lägga bärremmar runt flygplanet, lyckades besättningen på *Belos* få flygkroppen lyft så högt, att en specialkonstruerad "korg" kunde skjutas in under flygplanet. Natten mellan 18 och 19 mars 2004 kunde flygplanskroppen lyftas upp på *Belos* däck.

Kvarlevorna efter fyra besättningsmän kunde med hjälp av DNA identifieras, men de övriga fyra männen har aldrig hittats. Haverikommissionen kunde efter undersökning konstatera, att DC 3:an skjutits ner av ett sovjetiskt plan av typ MIG-15.

Belos tjänar fortfarande den svenska marinen och är stationerad i Karlskrona.

Tack Figge för en mycket givande kväll.

Vid aprilmötet gästades vi av en känd profil i marina kretsar nämligen Bruno Lindquist. Han visade bilder och berättade om sin långresa med Broströmskoncernens skolfartyg *m/s Albatross*. Hon byggdes på Lindholmens varv i Göteborg 1942 som 4-mastad lastmotorskonare, antagligen det sista lastförande seglande skolfartyget i världen.

Bruno mönstrade på i Sundsvall den 15 november 1955. Resan gick till Tyskland, Mexico, Cuba, USA. Bland hamnar, som besöktes, kan nämnas Vera Cruz, Matanzas, Havanna, New Orleans, Galveston och många fler hamnar. Julen tillbringades t.ex. till havs utanför Haiti i strålande väder.

I New Orleans mötte de *Stella Polaris*, det berömda svenska kryssningsfartyget.

Efter sju månaders bortovaro angjorde man Stockholm den 1 juni 1956. Den 5 juni mönstrade Bruno av efter en oförglömlig resa.

1966 såldes *Albatross* till Panama och fick namnet *Donna*, 1970 köptes hon av britterna som stödfartyg för fisket och fick namnet *Miranda*. År 1981 såldes hon till Tyskland, där hon senare högs upp.

Vid majmötet hade vi besök av vår egen kaplan, kyrkoherde emeritus Anders Blomstrand. Han berättade med inlevelse om långresan med *Älvsnabben* 1967-68 och visade egna bilder därtill.

En fartygspråk var inte bara en själsörjare för besättningen utan det innebar också att vara redaktör för "Snabbnytt", som utkom dagligen. Även en "äktenskapsskola" bedrevs ombord, där de ur besättningen som så önskade, fick diskutera om vad det bl.a. kan innebära med äktenskap och samliv.

Långresan startade i november 1967 och gick via Kanarieöarna till Rio de Janeiro, där julen firades i en vik utanför staden. Nyår firades i Buenos Aires och sedan gick resan vidare via San Salvador, Brasilien till Cartagena, Columbia. Nästa besök var svenskön St Thomas, vidare till Barbados i Västindien. Sista etappen gick via Key West, Wilmington och Philadelphia i USA. Hemvägen gick via Azorerna och Bordeaux till Göteborg. Hemma var man den 5 april 1968.

Besättningen har träffats ett flertal gånger under årens lopp. Livslång vänskap skapades tillsammans ombord på en oförglömlig resa!

Tack Anders för en underhållande kväll!

Veikko Bern

Västervik

Flottans män i Västervik hade besök av Havs och Vattenmyndigheten på sitt februarimöte. Det är en ung organisation, som har ett överordnat ansvar för hav och vatten med fokus på miljö och fiske. Myndigheten är nyinrättad och har varit verksam i fem år. Huvudkontoret finns i Göteborg och så finns lokalkontor i Simrishamn, Karlskrona, Luleå och Västervik.

På lokalkontoret i Västervik finns för närvarande tre anställda, som i huvudsak arbetar med fiskekontroll. Anledningen till etableringen i Västervik är, att här finns fiskförädlingsfabriken Seafood, som landar ansevliga mängder fisk i vår stad. Västervikskontoret är lokalmässigt samordnade med Kustbevakningen på Lucerna, där också Seafood ligger. Den viktigaste arbetsuppgiften är landningskontroll.

Våra gäster var tillförordnade sektionschefen Elin Hedman och fiskerikontrollan-

ten David Fristedt. David berättade om organisationen och Elin om arbetsuppgifterna. Landningskontrollen består av redskapskontroll som maskstorlek och omfång på redskapen. Så gör man artsortering genom stickprov och kontroll av kvoter. Man följer upp EU:s fiskepolitik och regel efterlevnad.

Till detta kommer information och service.

En viktig, men också kontroversiell uppgift, är att bevaka överträdelser som felaktiga uppgifter, utebliven förhandsanmälan, gömd fångst ombord, felaktiga redskap m.m.

Så berättade Elin om torskbeståndets utveckling i våra vatten. Hon berättade om hårt fiske och klimatförändringar om brist på mat för torsken och "döda" bottnar. En femfaldig ökning har skett under 2000-talet av syrefattiga områden. Återhämtningsplanen från 2009 har gett en del positiva effekter. Men torsken har blivit både mindre och magrare.

Elin berättade också om svårigheter, som att man inteej kommer överens om som beståndsuppskattning, ej tillförlitlig information och att det har blivit svårare att få fiskarna att acceptera forskare ombord. Hon avslutade med att berätta om de begränsningar som gäller för fritidsfisket. Så blev det diskussion och många frågor. En mycket intressant och givande kväll, som avslutades med Bosse Anderssons goda ärtsoppa.

Mars-sammanträdet var som vanligt årsmöte. Två nya kom med i styrelsen, Rolf Lindh och Christer Milton. Den sistnämnde tar också över sekreterarfunktionen i styrelsen. Föreningens ekonomi är god, men medlemsutvecklingen kunde varit bättre. Åtta av våra medlemmar avled under fjolåret och flera avgick av hälso- och åldersskäl. Betalningsmoralen, vad avser årsavgiften, kunde ha varit bättre. Vi måste nog se över aviseringsrutinen, som tydligen inte varit så effektiv.

I slutet av mars fick vi besök av Amfibiebataljonen i vår hamn. Det var åtta Stridsbåt 90, som var ute på navigationsövning från Berga till Kalmar, antagligen längs den led som är välkänd för alla gamla MTB:are. Det blev lunch i Västervik och middag i Kalmar.

Vid vårt aprilmöte hade vi filmaften i Marinstugan. Vi visade en youtubefilm från nätet. Det var en 27 minutersfilm från 1966, som innehöll ett antal populära låtar från Hootenany Singers storhetsdagar i Västerviksmiljöer. Så var det intervjuer med de fyra artisterna Björn, Hansi, Johan och Tonny.

Tonny Roth hade särskilt inbjudits till mötet och han berättade om den populära gruppens uppgång och hektiska dagar. Om Samuelsson på Folkparken, som sa, att "Dom där ger vi inte mycket för". Men när

gruppen slog publikrekord i Gamleby Folkets Park, så blev det annat ljud i skällan. Björns mamma Aina anmälde gruppen till den riksomfattande tävlingen "Plats på scen", som sändes i Riksradiön. Sex grupper gick till finalen och en av dem var Hootenany Singers. Alla vann och Stickan Andersson fick upp ögonen för gruppen. Han kom till Västervik och träffade grabbarna hemma hos Björn på Norrtullsgatan 6. Ja, så blev det massor av turnéspelningar, som var svåra att få ihop med studier och militärtjänst. Så småningom valde Johan studier och familjeföretaget Karlbergs och Tonny Roth Lunds Universitet och medicinstudier. Björn blev med ABBA och Hansi Visfestivalsarrangör.

Om du skulle vilja se filmen, så finns den på nätet och youtube. Slå på Hootenany Singers, så får du upp den och bortemot tvåhundra Hootenany inspelningar. Filmen är som sagt 27 minuter lång.

Christer Warfvinge

Tf sektionschefen Elin Hedman och fiskerikontrollanten David Fristedt i vår Marinstuga. Foto Christer Warfvinge

Tonny Roth och ordförande Åke Revelj. Foto Christer Warfvinge

Region Väst

Halmstad

I skrivande stund börjar äntligen den sköna våren märkas av. Kanske hade den amerikanska författaren, Christopher Morley, rätt, när han skrev "Det var så mycket vår i

luften att det kunde få en biskop att bita en servitris i örat". Innan det blev vår, hade en del hänt i vår förening.

Vid februari månads kamratafton fick vi veta det mesta om stadens brandkår och dess historia. Vår medlem, före brandchefen i Halmstad Anders Carell, berättade. Vi fick veta, att rökförbud på t.ex. krogar inte är någon ny företeelse, utan så var fallet redan på 1700-talet. Först 1903 fick staden en heltidsbrandkår. Brandstationen förlades till det tidigare fattighuset, som byggdes 1883. Man hör fortfarande benämningen fattighus, trots att det var fattighus i 20 år och brandstation i över 60 år. Vi fick en inblick i brandkårens utveckling, avseende stationsbemanning, kommunikation och att brandkåren först motoriserades 1923. Föredraget avslutades med en kort information om "berömda" bränder i staden, bl.a. branden på Restaurang Gillet, som en gång i tiden användes som möteslokal för vår förening.

I början av mars stod vår förening som värd för regionmötet. Ett nytt stadgeförslag för att vinna medlemskap i Flottans Män togs fram och presenterades vid riksmötet.

Kamrataftonen i slutet av mars gick nästan i gamla spår. Undfägnad, samvaro och föredrag, denna gång med ett undantag: Vårt "urgamla" pannkaksrecept, som har sitt ursprung på hjälpkryssaren 10 under VK 2, har gjort sitt. Prefabricerade pannkakor hade köpts in och de var nästan lika goda. Kvällens föredrag hölls av två av våra medlemmar, kaptenerna Björn Gustavsson och Anders Norén, tjänstgörande vid FMTS. Via Anders fick vi en inblick i utvecklingen av olika system för att upptäcka föremål under vatten, både med fasta och portabla sensorer. Föredragningen illustrerades med många intressanta bilder. Björn talade om utveckling av radarsystem, både aktiva, passiva och sekundära inom marinen, luftvärnet och flygvapnet. Inledningsvis fick vi veta, att "Ingen är osynlig". Detta äger nog sin riktighet, när man numera har en väggpenetrerande radar. Vi, som har Decca 303 i relativt färskt minne, lyssnade med öppen mun.

Vid kamrataftonen i april berättade Sven-Erik Jönsson om en annorlunda semesterresa under rubriken "Ett äventyr på Grönland". Äventyret bestod i att paddla havskajak, tillsammans med en guide i grönländska vatten. Många i auditoriet undrade nog, hur man kunde komma på en dylik idé. När Sven-Erik berättat och visat en del bilder, ökade dock förståelsen för hans semesterresa. Vi fick se hänförande vackra landskapsbilder och bilder på knölar bara några meter från hans kanot m.m. Förutom vidstående fick vi lära oss en del om Grönland. På grönländska heter Grönland "Kalaallit Nunaat" och betyder "Människornas land". Ön tillhör, som be-

Föredragshållarna Björn Gustavsson till vänster och Anders Norén

Foto Leif Lied

kant, Danmark men vid en folkomröstning 2008 ville 75 % ha självstyre. Grönland är ett danskt län, men trots detta står man utanför EU. Det blev ett mycket intressant och lärorikt föredrag, vilket man kunde konstatera, då man inte hörde någon "tjattara" under framförandet.

Vid årets riksmöte, denna gång på färja till Kiel, deltog åtta kamrater från Halmstad. Mötet var, enligt vår uppfattning, välarrangerat. Den absoluta höjdpunkten var ceremonin vid Laboe som är ett minnesmärke för sjömän som "ännu inte har mönstrat av". Ceremonin, som bestod av kransnedläggning, tal av vår förbundsordförande och sist, men inte minst, FM Göteborgs sångkör framförande av "Rolling Home". Undertecknads absoluta uppfattning är, att jag nog inte var den ende, som kände en liten tår i ögonvrån.

Vi ses i marinstugan

Kjell A Jönsson

Jönköping

Flottans Män Jönköping har besökt kamraterna i Lysekilsföreningen. Samling med alla man ägde rum i Flottans Mäns unika klubblokal – Gamla Lotsutkiken, belägen högt på bergen med en magnifik utsikt ända till Smögen och Hållö, över fjordar och inlopp till Lysekil. Sjömännen från Lysekil bjöd på räkor och Jönköpingsflottisterna kontrade med Småländsk ostkaka. Inbjuden föreläsare var Lysekilsjournalisten och militärhistorikern tillika författaren Terje Fredh, som berättade om, när Lysekil var i händelserna centrum under 2.världskriget. Det var från hamnen i Lysekil, som efterfrågade kullager skeppades över Skagerack till England i mindre motortorpedbåtar, tillverkade av trä och med en fart av 30 knop, för att undvika de förrådiska minornas sprängkraft.

Ordföranden från Jönköping tackade föreläsaren och framförde även tack till ordföranden för Flottans Män Lysekil, Jackie Lindebäck och överlämnade med salutation till de båda goda drycker.

Från Vänster:

Anders Nyström, Habo, Peråke Strandsäter, Jönköping, Leif Aljered, Jönköping, Måns Suneson, Bankeryd, Stig Karlén, Jönköping, Ingvar Eriksson, Örensbaden, Janne Hallström, Hovslätt, Thorwald Alfredsson Tranemo, Anders Lagerbielke, Jönköping, Wilford Stradsäter, Jönköping, Karl Harrius, Jönköping, Per Lyrheden, Lysekil, Claes von Sivers, Bunn, Jan Otto Pettersson, Lysekil, Osvald Lundqvist Blikstorp, Hans Suneson, Bankeryd.

Foto Jackie Lindbeck, Lysekil

Studiebesöket i Lysekil omfattade även besök på Skandiamuseet, där grabbarna från Jönköping njöt av det rytmiska dunket från tändkulemotorernas ljud. Leif Ahl från Skandiamuseet gav besökarna pedagogiska introduktioner om tillkomsten av de unika maskinrummen med tillhörande motorer av alla slag.

Lysekil

FM Lysekils årsmöte hölls fredagen den 10 mars och inleddes med parentation över fyra medlemmar, som avlidit under verksamhetsåret.

Ordföranden hälsade därefter de cirka 40 deltagarna välkomna, varefter klubbna-lar och hederstecken utdelades.

Mötet beslutade att välja Jackie Linde-

bäck som ordförande för ytterligare ett år samt Leif Lysberg, Erling Olsson, Per Lyrheden och Mattias Bergsten vardera två år. Kvarstår i styrelsen gör Jan-Otto Pettersson, Stig Insulan och Van Carlzon ett år.

Årsmötet beslutade, med stor majoritet, att helhjärtat stödja FM Riks förslag om modernisering av stadgar avseende rekrytering.

Vår medlem marinarkeolog Staffan von Arbin framförde ett mycket intressant före-

drag om medeltida skeppsvrak i Bohuslän med tyngdpunkten på Medeltidsvraket vid Skaftö. Ordförande tackade för det mycket detaljerade och förnämligt framförda föredraget och överlämnade blomster.

Leif Aljered

Årsmötet avslutades, som traditionen bjuder, med ärtsoppa-korv-punsch-pannkakor med sylt – kaffe och kakor, som besättningen i byssan dukat fram.

Vi tackar klubbmästare Jan-Otto Pettersson och Per Lyrheden med besättning för en lyckad afton.

Onsdagen den 3 maj var en strålande och varm vårdag, när 14 entusiastiska Flottan Måns kavaljerer från Jönköping anlände till Lysekil. Om detta kan Du läsa under Jönköpingspalten i tidningen.

På altanen till FM Lysekils klubbhus med start kl:18.00 framförde marinjournalisten Terje Fredh ett anförande över förlisningen av fartygen *Amasis* och *Antares*, som sänktes av allierade ubåtar och flyg utanför Lysekil 1940. Räddningsoperationer av manskap och övriga fartygsdetaljer bärgades av sportdykare i början av 50-talet.

Kamratlig samvaro

Terje berättade också ingående samt visade fotografier av kullagersmugglingen från Lysekil till Hull i England under VK2. Om dessa händelser och mycket annat, som handlar om skeppsfart/manskap och dess familjer, har Terje Fredh skrivit en mångfald böcker. Genom sin forskning har han bl.a. blivit dekorerad med Kongelig Norsk medalj. En rungande applåd avslutade Terjes framträdande.

Efter Terje Fredhs föredrag inmundigades färiska råkor med tilltugg tillsammans med goda drycker.

Vi tackar FM Jönköping för en trevlig "förbrödringsafton" i en av i västerhavet nedgående eldröd afton sol.

Vårt medlemsantal pendlar runt 200 och ekonomin är stabil.

Med kamratliga hälsningar

Jackie Lindebäck

Varberg

Våren är i antågande och ett tecken på detta så gott som något annat, var årets påskbuffé. Mat samt sedvanliga tillbehör serverades och inmundigades i glada vänners lag. Jag tror inte det var någon, som lämnade tillställningen hungrig.

Ett besök på Ö-varvet på Öckerö har genomförts, där vi fick en intressant orientering om verksamheten.

Lördagskaffet har varit en välkommen punkt i verksamheten, där det under gemtliga former getts tillfälle till lite "bysassnack". Vid senaste kaffeträffen gavs det möjlighet för sponsorerna att medverka. Det bjöds på en förträfflig smörgåstårta samt gavs en kort orientering om föreningens verksamhet.

Glädjande nog hade vi även besök från andra delar av Sverige, väl bekomme! Lennart Björnerhag

Foto Gunnar Larsson

Ängelholm

Hemvärnets musikkår kom med lite värme till oss i Flottans Män den 1 maj i tidig morgonstund. Klockan var mellan 08.30-09.00, när vi svagt hörde musik på avstånd. I år var det särskilt högtidligt, eftersom det var för 55:e året, vi fick besök av musikkåren vid och i vår Kajuta. Därför blev det extra festligt med medaljutdelning och sillfrukost. I år hade vi även rest ett tält på vår innergård, för att alla skulle få plats. Tillsammans blev vi drygt 60 personer, varav 52 musikanter enligt Magnus Fransson. Vi själva fick vänta till sist med sillen. Tyvärr var vi lika få egna i år. Var är våra medlemmar, undrar vi, som var på plats? Omedelbart efter musikstunden i vår trädgård mot Östergatan, blev det medaljutdelning. Magnus Fransson, dirigenten för Hemvärnets Musikkår, fick motta Flottans Mäns Ankarmedalj i silver. Musikkårens förre ordförande, Anders Persson, fick Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbunds silverplakett monterad på en mörk träplatta. Medaljutdelare var vår ordförande Lars Linde och f.d. ordföranden i F 10 Kamratförening, Sven Scheiderbauer, som även är styrelseledamot i riksstyrelsen. Efter denna högtidsstund serverades sillfrukosten. Många lyssnade på såväl på musiken som på medaljutdelningen.

Vi har nyligen haft en fixardag, där våra medlemmar hjälpt till både ute och inomhus. Ett varmt tack till er, som ställde upp, icke minst till två duktiga damer.

För övrigt har vi även avverkat vårt årsmöte den 11 mars. Mötet öppnades av vår ordförande Lars Linde, som hälsade deltagarna välkomna. Till ordförande att leda årsmötet valdes Hans-Otto Nilsson. Efter att sedvanliga verksamhetsberättelser godkänts och lagts till handlingarna, var det tid för val. Till ordförande omvaldes Lars Linde på ett år. Till ny vice ordförande på ett år i fyllnadsval valdes Laila Lembke. Till kassör omvaldes Anders Rick på två år. Som ledamöter i två år omvaldes Kurt

Medaljören och dirigenten Magnus Fransson. Foto Bertil Lundvall

Romare och undertecknad. Övriga val, se protokoll! En fråga, som diskuterades, var, att vår förening är 80 år, närmare bestämt den 22 december 2017. Men vi beslutade att framflytta firandet till sommaren 2018. Årsmötet avslutades som sedvanligt med Kurt Romares hemlagade ärtsoppa med vissa tillbehör. Tack Kurt!

Vi har faktiskt haft Marint besök som vanligt utan föravisering. Tack Klubb Maritim som kontaktade oss om, att minsveparna *Vinga* och *Sturkö* anläppt Helsingborg efter och under minsvepning i norra Öresund. I all hast var vi några medlemmar, som åkte in till Helsingborgs hamn och presenterade oss. Vi fick ett fint besök ombord, som avslutades med kaffe i fartygets gunrum, där vår ordförande Lars Linde överlämnade en lergök som minne av Ängelholm och Flottans Män. Varmt tack till fartygschefen, örlogskapten Johan Månsson och kapten Andreas Holmqvist för den fina visningen ombord på *Vinga*. Vi ser fram mot, att även vi före detta flottister blir kontaktade vid örlogsbesök i fortsättningen.

Något annat som vi ser fram mot är fin varm sommar, som för vår del inleds med korum söndagen den 2 juli kl. 11.00 i men helst utanför vår Kajuta med vår präst Åke Svensson och med musik av Gusten. Efteråt serveras kyrkkaffe. Som vanligt bjuder vi på kaffe och våfflor fyra tisdagar i juli månad mellan kl. 11.00 och 15.00. Välkomna! Till hösten har vi planerat för kräft- och räkkalas fredag den 8 september 19.00.

Ja detta var sommarens program. Att vi har söndags öppen Kajuta, vet väl alla, men vi har i styrelsens beslutat att hålla stängt söndagarna i juli p.g.a. för få besökare. Frågan ska diskuteras vid på föreningsmötet söndagen den 22 oktober kl.10.00. Tänk efter och kom med förslag!

Gunnar Gunnarson

FM Varberg vid besöket på Ö-varvet på Öckerö

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år född

1922-07-05 Göran Romare BROMMA
1922-09-27 Erland Jacobsson KUNGSBACKA

90 år född

1927-07-01 Berndt Sahlberg HÄSSELBY
1927-07-03 Bertil Axelsson GÖTEBORG
1927-07-27 Tage Jönsson KARLSHAMN
1927-07-29 Christer Benedictsson STOCKHOLM
1927-08-01 Sven Rosqvist STRÖVELSTORP
1927-08-25 Sture Andersson VÄSTERVIK
1927-09-18 Kurt Rydberg OXIE

85 år född

1932-07-05 Sture Eneström NOL
1932-07-09 Lars-Olof Lundkvist FARSTA
1932-07-13 Stig Bengtsson VÄSTERHANINGE
1932-07-17 Lars Brorsson ARLÖV
1932-07-18 Olle Måhlgren KRISTIANSTAD
1932-07-27 Osvald Lundqvist HJO
1932-07-30 Curt-Arne Andersson BRANTEVIK
1932-08-09 Bo Englund LYSEKIL
1932-08-12 Roland Moderatho NORRKÖPING
1932-08-16 Allan Hellström KARLSKRONA
1932-08-26 Sune Karlsson BRASTAD
1932-08-28 Allan Regnander STENUNGSUND
1932-09-07 Wilhelm Sebardt VÄSTERVIK
1932-09-09 Gunnar Rasmusson STOCKHOLM
1932-09-11 Åke Aspengren SÖDERBY
1932-09-26 Kjell Hartvig KARLSKRONA
1932-09-26 Valle Wikberg NORRTÄLJE

80 år född

1937-07-03 Hans Moberg ÄLANDSBRO
1937-07-03 Ulf Randahl BRÄKNE HOBY
1937-07-04 Gunnar Parvik GÖTEBORG
1937-07-13 Elof Davidsson TANUMSHEDA
1937-07-17 Lars Elfving ÄNGELHOLM
1937-07-17 Per-Olov Didong ÅBY
1937-07-20 Håkan Blom RONNEBY
1937-07-20 Jan Olof Svensson RONNEBY
1937-07-25 Bert Engh VÄXJÖ
1937-07-25 Kjell-Åke Engström KARLSHAMN
1937-07-28 Bengt Reinhold Bergqvist TÄBY
1937-08-01 Marianne Jansson ENEBYBERG
1937-08-07 Arne Askeröth LYCKEBY
1937-08-07 Tommy Andersson GÄVLE
1937-08-09 Sture Wennerberg STUGUN
1937-08-14 Max Nikka RÖDEBY
1937-08-17 Roland Karlsson TIMRÅ
1937-08-18 Sigfrid Enquist ÖSTERSUND
1937-08-19 Magnus Andren GÖTEBORG
1937-08-22 Morgan Karlsson TRÄSLÖVSLÄGE
1937-08-24 Evert Elgefjord NORRKÖPING
1937-09-02 Kjell Hansson HELSINGBORG
1937-09-04 Helge Hansson TRELLEBORG
1937-09-06 Per Lyrheden LYSEKIL
1937-09-07 Björn Johnsson VÄSTRA FRÖLUNDA

1937-09-16 Hans Hörlin SLITE

1937-09-20 Anders Johansson NORRKÖPING

1937-09-20 Herbert Jansson BLIDÖ

75 år född

1942-07-04 Bertil Magnusson OLOFSTRÖM
1942-07-04 Monika Ruda SUNDSVALL
1942-07-05 Sture Lunden KÄLLERED
1942-07-09 Björn Esping ENEBYBERG
1942-07-10 Lars Linderöth VÄLLINGBY
1942-07-14 Sven Bäckström TYRESÖ
1942-07-21 Hans Kolmodin SÄVEDALEN
1942-07-21 Tommy Mårtensson TRELLEBORG
1942-07-27 Lennart Friberg VÄXJÖ
1942-08-06 Lennart Zackrisson NORRKÖPING
1942-08-08 Anders Wirstam VENDELSÖ
1942-08-12 Krister Backman VÄSTRA FRÖLUNDA
1942-08-12 Sten Johnsson LYSEKIL
1942-08-15 Leif Kihlberg VÄSTERÅS
1942-08-20 Bo Cederholm HELSINGBORG
1942-08-20 Roland Ekinge NORRKÖPING
1942-08-21 Gilbert De Wendel VÄSTERHANINGE
1942-08-24 Dag Kruuse Af Verchou HALMSTAD
1942-08-24 Per Fredriksson FÄRJESTADEN
1942-08-31 Christer Dahllöf VARBERG
1942-09-04 Sverker Eriksson FORSHEDA
1942-09-06 Gösta Karlsson HAKENÅSET
1942-09-09 Bengt Gustavsson BILLDAL
1942-09-12 Peter Wetterberg HELSINGBORG
1942-09-16 Sven-Erik Lodén ÄLANDSBRO
1942-09-23 Jan-Otto Pettersson LYSEKIL
1942-09-25 Bo Strömberg HALMSTAD
1942-09-25 Per Ringhagen NORRTÄLJE
1942-09-26 Håkan Larsson HÄRNÖSAND
1942-09-27 Dag Svedung VÄSTERÅS
1942-09-27 Rolf Carlsson NORRKÖPING
1942-09-29 Kjell Lindström KATRINEHOLM
1942-09-30 Lennart Engren VÄSTERVIK

70 år född

1947-07-04 Lennart Danielsson STOCKHOLM
1947-07-13 Tommy Sandh MOHEDA
1947-07-14 Didrik Branting SUNDSVALL
1947-07-14 Lars Wedin COMBLOUX
1947-07-16 Mats Berglind SUNNE
1947-07-17 Anders Behring ÄLVSJÖ
1947-07-19 Per Martinsson SUNDSVALL
1947-07-19 Stefan Gunhammar VÄXJÖ
1947-07-23 Per-Olof Fröjd HÄGERSTEN
1947-07-24 Sven Petre KALMAR
1947-07-25 Björn Wideberg MUSKÖ
1947-07-26 Lennart Ingeltun VARBERG
1947-07-28 Cawe Johansson BERGEFORSSEN
1947-07-29 Ulf Lundberg VÄSTERHANINGE
1947-08-01 Olof Jonsson LUDVIKA
1947-08-12 Thomas Hasselberg LIDINGÖ
1947-08-13 Klas Berntsson GRUNDSUND
1947-08-18 Lars-Bertil Agö LIDINGÖ

1947-08-19 Matz Östrot LYCKEBY
 1947-08-21 Bo Andersson DÖSJEBRO
 1947-08-30 Dan-Åke Alfredsson LYSEKIL
 1947-08-30 Leif Edlundh NORRKÖPING
 1947-09-02 Tommy Frisk TORSLANDA
 1947-09-06 Carl-Gustav Mattsson TYSTBERGA
 1947-09-10 Lars Hall ASARUM
 1947-09-11 Hans Martinsson ÅSA
 1947-09-24 Bo André SUNDSVALL
 1947-09-24 Tommy Karlsson KARLSKRONA
 1947-09-28 Lennart Johansson KUNGSHAMN

65 år född

1952-07-01 Rolf Emanuelsson ÅRJÄNG
 1952-07-02 Bo Hansevi STOCKHOLM
 1952-07-08 Göran Rosenblad NYNÄSHAMN
 1952-07-10 Anders Bladh STRÖMSNÄSBRUK
 1952-07-15 Mikael Westerberg LIMHAMN
 1952-07-22 Roland Bernström JÄRFÄLLA
 1952-07-23 Magnus Andersson PIXBO
 1952-07-23 Marina Backer Skaar STOCKHOLM
 1952-07-27 Lars Hagewald VÄSTERÅS
 1952-08-01 Bengt Kihlbom KARLSKRONA
 1952-08-05 Gert Oxby LYSEKIL
 1952-08-05 Rolf Landon JÄRNA
 1952-08-11 Bertil Lidén TYRESÖ
 1952-08-17 Tommy Bergman GÖTEBORG
 1952-08-24 Bo Rask KOLBÄCK
 1952-09-01 Jerry Jönsson HEMSE
 1952-09-11 Mikael Kekonius VÄSTRA FRÖLUNDA
 1952-09-19 Christer Molin TULLINGE
 1952-09-21 Rolf Isaksson VARBERG

60 år född

1957-07-02 Göran Mauritsson STOCKHOLM
 1957-07-05 Anders Gelderman GÖTEBORG
 1957-07-06 Lars Kvist FALUN
 1957-07-09 Christer Stenbeck SUNDBYBERG
 1957-07-10 Pär Berggren HÄRNÖSAND
 1957-07-17 Monica Aspebo SÖDERTÄLJE
 1957-07-22 Stefan Sörensson TRENSUM
 1957-07-25 Peter Bonnerius STOCKHOLM
 1957-07-29 Johnny Hildenborg LUDVIGSBORG
 1957-08-08 Carin Carlsson JÄRNA
 1957-08-14 Björn Hygrell SUNDBYBERG
 1957-08-18 Leif Wallander VÄSTERVIK
 1957-08-28 Tommy Fransson GÖTEBORG
 1957-09-20 Nils-Erik Hedin NACKA
 1957-09-28 Jan Engberg BANDHAGEN
 1957-09-28 Kjell Sandgren ALVESTA

50 år född

1967-07-19 Håkan Ödmark NYNÄSHAMN
 1967-08-02 Magnus Säfström LYSEKIL
 1967-08-05 Henrik Trölle BJÄRRED
 1967-08-22 Dag-Urban Hoas JOHANNESHÖV
 1967-09-30 Magnus Åkesson HÖRBY

40 år född

1977-07-04 Gottfrid Seidevall VEGA
 1977-07-15 Per Östling VIMMERBY
 1977-09-23 Michael Johansson LYSEKIL

30 år född

1987-08-27 Markus Fritz GÖTEBORG

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Magnus Andersson
 Jarl Backliden
 Bertil Carlsson
 Anders Gelderman
 Bernt Gustafsson
 Bengt Hermansson
 Göran Janblad
 Bo Konradsson
 Jan Lindqvist
 Mauritz Palm
 Mats Rosendahl
 Ulf Stålby
 Dag Söderberg

Halmstad

Bengt Ramber
 Simon Strand
 Ronny Wikås

Haninge

Stefan Olsson

Kalmarsund

Lennart Andersson
 Torbjörn Andersson
 Thomas Gustafsson

Karlskrona

Sten Arelund
 Åke Malmgren

Lysekil

Staffan Von Arbin
 Rickard Bergman
 Michael Ekman
 Per Graune
 Lars Sjöfält

Malmö

Jan Steimer

Norrköping

Stefan Nilsson

Norrköping

Olle Jansson
 Sören Karlsson
 Birgitta Rapp

Stockholm

Per Isaksson
 Thomas Nordling
 Lorentz Olofsson
 Björn Otter
 Jan Schuldt
 Ralph Skagerling
 Christian Stadius

Sundsvall

Torsten Hjalmarsson

Trelleborg

Lars-Ola Engvall
 Bo Korsberg
 Bert Sandberg
 Bengt Åkesson

Varberg

Lars Mattsson
 Einar Ströbeck
 Holger Svensson

Västervik

Ulf Johansson

Växjö

Jan Johansson
 Gert Roth
 Doris Wall

Ängelholm

Bertil Fuhr

Östersund

Peter Allansson
 Elisabeth Athe
 Lars Sundberg

Avlidna kamrater

Göran Ahlstedt GULLBRANDSTORP

Född den 30 maj 1936 Avliden den 11 februari 2017

Lars Ankarvall VÄSTERVIK

Född den 19 april 1936 Avliden den 25 mars 2017

Göran Carrby HISINGS KÄRRA

Född den 24 juni 1931 Avliden den 5 april 2017

Kjell-Åke Cederwall HALMSTAD

Född den 17 januari 1948 den 20 mars 2017

Stig Edin HÄRNÖSAND

Född den 19 december 1925

Georg Elevant TÄBY

Född den 12 februari 1920 Avliden den 20 april 2017

Arne Gustavsson BRASTAD

Född den 11 juli 1932 Avliden den 21 mars 2017

Harriet Jansson GRÄDDÖ

Född den 29 juni 1934 Avliden den 24 februari 2017

Bengt Jerlmark KARLSKRONA

Född den 16 februari 1947 Avliden den 30 mars 2017

Bengt Karlsson NORRA SORUNDA

Född den 1 augusti 1950 Avliden den 6 april 2017

Gunnar Olsson TVING

Född den 30 april 1933 Avliden den 22 april 2017

Åke Sjöberg GÄVLE

Född den 6 oktober 1942 Avliden den 23 april 2017

Agne Sjöman NORRTÄLJE

Född den 13 februari 1942 Avliden den 2 april 2017

Bengt Ståhl VEJBYSTRAND

Född den 27 november 1936 Avliden den 13 mars 2017

Alf R. Stålborg KARLSKRONA

Född den 28 maj 1927 Avliden den 18 februari 2017

Elov Svensson HACKÅS

Född den 15 januari 1936 Avliden den 3 februari 2017

Avo Tull RÅÅ

Född den 21 maj 1936 Avliden den 8 december 2016

Allan Viberg HÄRNÖSAND

Född den 29 juni 1944 Avliden den 17 april 2017

Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flottans Män. Pg 5 88 19-4.

Efter Din betalning sänder FM kansli blanketten till de sörjande.

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	0709-185 724	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare						
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: **Jan Wikberg.**

Härnösand	Åke Semb	070-603 93 59	Grönkullavägen 4F	871 60	ÄLANDSBRO	ake.semb@comhem.se
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSSEN	astors.farg@spray.se
Östersund	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: **Bo Schagerberg, Lennart Persson och Krister Hansén.**

Gotland	Olof Berglund	0705-767 187	Dalhem Dungårde 160	622 56	DALHEM	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	070-661 58 74	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	lars.g.engvall43@gmail.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren41@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	070-836 59 92	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrälje	Ingvar Jacobsson	070-846 22 25	Domherrestigen 1	760 21	VÄTÖ	ingvar.jacobsson.34@gmail.com
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	070-627 53 97	Oden vägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073-746 36 69	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Tommy Blomqvist	070-768 61 10	Stadshagsvägen 50	724 65	VÄSTERÅS	bm.k.b@tele2.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: **Göran Löfgren och Lars-Ingvar Elofsson.**

Kalmarisund	Stefan Horndahl	070-554 41 80	Värdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlshamn	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0704-958 014	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	0765-10 04 72	Byastensvägen 10	291 77	GÄRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	070-376 73 89	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	070-840 18 44	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gote.lindberg@outlook.com
Västervik	Åke Revelj	070-336 07 16	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: **Kjell Jönsson och Lars-Erik Uhlegård.**

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0723-97 21 86	Åby Allé 23	431 45	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	070-393 02 93	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	jonssonkjell44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	0706-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Ulf Sjödén	076-266 05 16	Lerboda Framnäs	665 93	KIL	ulf.h.sjoden@tele2.se
Lysekil	Jackie Lindebäck	070-368 33 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie.lindeback@gmail.com
Varberg	Göran Andersson	070-370 18 88	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	072-200 17 01	Lupigatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	flottansmanangelholm@gmail.com

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Riksårsmötet 2017

Förbundsordförande Johan Forslund har överlämnat en gåva till kanslichefen Lennart Bresell för ett mycket väl förrättat arbete. Foto Ulla Melin

Ordförande i göteborgsföreningen, Lars-Erik Uhlegård har just överlämnat en vapensköld till Stena Scandias befälhavare Jan Sjöström. Foto Ulla Melin

Ett av honnörsborden. Foto Ulla Melin

Flottans Män Göteborg sångkör deltog i ceremonin. Foto Olle Melin

Ceremonin startar. Kransen bärs av ordförande och viceordförande i Göteborgsföreningen, Lars-Erik Uhlegård respektive Jan Eric Knutas. Foto Olle Melin

Kransen på plats. Foto Olle Melin